GOLDONI

TEATRU

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

CARLO GOLDONI

CLASICII LITERATURII UNIVERSALE

CARLO

GOLDONI

TEATRU

★★

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ

FLECĂRELILE FEMEILOR

COMEDIE ÎN TREI ACTE

Reprezentată pentru prima oară la Veneția în ultima seară a carnavalului din 1751

În romînește de POLIXENIA KARAMBI

PERSONAJELE

PANTALONE, negustor
Jupîn TONI, stăpînul unui mic vas cu pînze
CHECCHINA, presupusă fiică a lui jupîn Toni
BEPPO, iubitul Checchinei
BEATRICE, din Roma
ELEONORA, prietena Beatricei
LELIO, un sclifosit
Donna CATTE, spălătoreasă
Donna SGUALDA, vînzătoare de haine vechi
ANZOLETTA, croitoreasă
OTTAVIO, din Roma, zis şi Salamina, tatăl Checchinei
TOFFOLO, marinar în slujba lui jupîn Toni
MUSA, armean, poreclit „Acadea"[1]
MERLINO, un băiat din Napoli
ARLECCHINO, servitorul lui Lelio
Un HAMAL
Un CHELNER de la han
PANDURO } marinari
MOCCOLO }
CHECCHINO, servitorul Eleonorei

Acţiunea se petrece la Veneţia

---

[1] Despre acest personaj Goldoni însuşi spune următoarele: „Se numea Musa, era poreclit *Abagiggi* pentru că se îndeletnicea, la Veneţia, cu vînzarea unui fruct numit astfel şi care, crescînd în Orient, se aducea la noi uscat. Acest ins se îmbrăca armeneşte, avea barbă şi era o persoană ridicolă, cunoscută de toată lumea din oraşul nostru."

Neexistînd un corespondent pentru fructul numit *abagiggi*, am înlocuit porecla prin „Acadea", socotind că astfel am dat cititorilor noştri un echivalent prin analogie cu vechii bragagii de prin tîrgurile noastre (n.r.).

ACTUL I

SCENA I

Camera Checchinei

CHECCHINA stă în mijloc, BEATRICE și ELEONORA stau lîngă Checchina; DONNA SGUALDA, lîngă Beatrice, iar DONNA CATTE lîngă Eleonora

BEATRICE: Haide, mireaso, fii veselă!

ELEONORA: Ziua de azi e o zi mare pentru tine...

CHECCHINA: Da, firește, cum să nu fiu veselă? Sînt doar mireasă.

SGUALDA: Ei, verișoară, cînd îți vine logodnicul?

CHECCHINA: Tata mi-a spus că din clipă în clipă...

CATTE: Ei, Checchina, nașu-tău ți-a trimis cununa de lămîiță?

CHECCHINA: Nu mi-a trimis nici măcar o floricică...

CATTE: O, ce zgîrie-brînză!

SGUALDA: Dar cofeturi?

CHECCHINA: Aș! Nici cît să chiorăști un șoarece!

SGUALDA: Ce mai calic! Halal naș, n-am ce zice!

BEATRICE: Da de ce asta? Dacă domnu Pantalone nu trimite daruri și nu se prăpădește cu cheltuielile înseamnă că nu-i om cumsecade? Ascuțită limbă mai aveți voi, astea!

SGUALDA: Ia te uită, ca și cum limba noastră n-ar fi la fel cu a ei!

ELEONORA: Socot c-ar trebui s-aveți puțin respect față de oamenii de omenie.

SGUALDA: Catte, ai auzit? Ce-ai de zis?

CATTE: Vai, ce căldură! Mă iau niște năduf uri de parc-aș fi în luna lui cuptor!
CHECCHINA: Stați, verișoarelor, nu vă pierdeți cu firea!
SGUALDA: Cînd îți vine logodnicul? Catte, deschide fereastra.
CATTE: Nici tu n-ai minte...
BEATRICE: Donna Sgualda, de ce nu-ți vezi de mărunțișurile și de hainele vechi ale dumitale?
SGUALDA: Azi nu vînd, după cum vedeți, onorată doamnă. Am ce mînca, știți doar, așa că azi nu vînd nimic!
ELEONORA *(către Catte)*: Dumneata... nu te duci azi la spălat?
CATTE: A, fiți fără grijă, trențele dumneavoastră de cămăși n-or să rămînă nespălate.
ELEONORA: Cum poți vorbi așa? Ești, pare-mi-se, cam obraznică!
CATTE: Sgualda, Sgualda, se-nfierbîntă fierul!
ELEONORA: Dragă Checchina, m-ai poftit la nuntă, și eu am venit fiindcă sîntem vecini, și-apoi țin și la Beppo, care-i feciorul administratorului meu, dar cu astfel de lume nu vreau să am de-a face!
CHECCHINA: Nu plecați, scumpă doamnă!
CATTE: Ei, Sgualda, fă-te mai încoa, să nu care cumva s-o murdărești.
SGUALDA: Vai, că nebună mai ești și tu! *(Se depărtează puțin.)*
BEATRICE: Am venit aici ca să-i facem plăcere Checchinei, așa că purtați-vă frumos.
SGUALDA: Cu mine vorbești?
BEATRICE: Da, cu dumneata.
SGUALDA: Auzi, Catte, cică vorbește cu mine.
CATTE: Și tu nu știi să i-o-ntorci?
CHECCHINA: Vreți să tăceți odată?
CATTE: Ei, uite și mirele!
CHECCHINA: E cu tata și cu domnul naș.

SCENA 2

PANTALONE, JUPÎN TONI, BEPPO și cele de mai înainte

TONI: Checca, fata mea, veselește-te! E nuntă, e nuntă, veselește-te!

SGUALDA: Grozavă nuntă fără cofeturi...

PANTALONE: Mă bucur, fină, de bucuria dumitale.

CHECCHINA: Mulțumesc, nașule.

CATTE: Și pe cînd nunta, nașule?

PANTALONE: Chiar în seara asta.

CATTE: Ni s-au uscat gîtlejurile.

PANTALONE: Aveți puțină răbdare, c-o să le udăm.

TONI: Haide, scumpul meu mire, apropie-te. Nici n-o iei în seamă pe logodnică?

BEPPO: Să vin? Unde? Sînt atîtea femei, că mă și încurc...

TONI: Ți-e teamă că n-o să-ți găsești logodnica? Păi, n-ai cum să te-nșeli, e cea mai tînără și mai frumoasă.

CATTE: Ei, cea mai tînără n-o fi ea!

SGUALDA: Și nici cea mai frumoasă!

BEPPO: Tînără ori bătrînă, frumoasă ori urîtă, dacă aș găsi un locșor, tare-aș mai vrea să mă așez lîngă ea...

PANTALONE: Are dreptate. Logodnicul trebuie să stea lîngă logodnică. Fii bună, dă-te un picușor mai încolo și fă-i și lui puțin loc.

ELEONORA: Eu n-am nimic împotrivă numai dumneaei de s-ar mai strînge oleacă.

CATTE: Adevărat, femeia asta parc-ar fi prins rădăcini pe scaun.

BEATRICE: Haide, Checca, șezi tu pe scaunul meu, așa că donna Sgualda o să mi-l dea pe-al ei, iar ea are să-și ia altul.

SGUALDA: N-ai decît să stai dumneata acolo unde vrei să mă așezi pe mine.

PANTALONE: Ei, cucoanelor, trebuie să cedați locul cui îl merită.
SGUALDA: Așa, cui îl merită? Bine, dacă nu-l merit, atunci nici nu-mi trebuie. Rămîi sănătoasă, verișoară! *(Se ridică.)*
CHECCHINA: Unde pleci?
SGUALDA: N-ai auzit? Cedez locul cui îl merită. Nașul poruncește, așa că tu taci! Trebuie să știi cu cine ai de-a face.
TONI: Cum?! Ce vrei să spui cu asta?
SGUALDA: Las', că știu eu ce spun. Poftim, onorată doamnă, cedez locul cui îl merită... așezați-vă. Ascultă, Checca, bagă de seamă și altă dată nu mă mai pofti. Nu mai pun piciorul în casa ta niciodată! Unei femei ca mine să i se aducă o asemenea jignire? Dacă cinstești pe-o străină mai mult decît pe verișoara ta! Lua-v-ar dracu pe toți: tată într-o ureche, fată fără minte, naș zgîrcit, logodnic calic! Stimată doamnă, vă salut. *(Pleacă.)*
BEATRICE: Cred că-i nebună.
CATTE: Ei, doamnă dragă, nebuna asta are mai multă minte decît dumneata.
ELEONORA: Cum vorbești?
CATTE: Cu gura!
ELEONORA: Cine stă mai mult aici se compromite. Adio, mireaso! Nu mai vreau să am de-a face cu femeile astea obraznice. *(Pleacă.)*
CATTE: Mămăliguță, mămăliguță!
BEATRICE: Ce înseamnă asta: mămăliguță?
CATTE: Scumpă doamnă, mie-mi place, și de-aia-i spun pe nume. Nu cumva ți s-a făcut poftă și dumitale?
BEATRICE: Ba da, mi s-a făcut poftă să mă port cu dumneata așa cum meriți, dar, ca să n-o supăr pe fata asta de treabă, mă mulțumesc să plec. Să știi însă că, dacă nu-ți ții limba, pun să ți-o taie! *(Pleacă.)*

CATTE: Pagubă-n ciuperci!

TONI: Știi ce vreau să-ți spun, cucoană? La mine-n casă n-am nevoie de-atîtea firoscoase! Dacă te-am chemat, poartă-te cum se cuvine, iar dacă nu știi ce înseamnă buna-cuviință, du-te și vezi-ți de treburile dumitale!

CATTE: Așa? Mă gonești, care va să zică? Nu meritați să mai rămîn cu voi. Ei bine, o să vă căiți. Checca, am plecat, ai auzit? Dar las', c-ai să-ți aduci tu aminte de Catte spălătoreasa! *(Pleacă.)*

SCENA 3

CHECCHINA, BEPPO, PANTALONE, JUPÎN TONI

PANTALONE *(lui jupîn Toni)*: O, ce vorbulițe alese! O, ce rubedenii de soi!

TONI: Îmi pare bine că s-au dus. O să ne înțelegem mai bine așa, numai noi între noi. Checca, iată-ți mirele, iată-l și pe naș; iar dacă vrei inelul, Beppo are să ți-l dea. Chiar dacă n-or să fie poftite femeile astea, nu-i nimic, tot nu rămînem noi fără oleacă de zaiafet...

CHECCHINA: Dacă-i aici Beppo, nu mai am nevoie de nimeni.

BEPPO: Nici eu nu mai doresc altceva dac-o am pe scumpa mea Checca.

PANTALONE *(lui Beppo)*: Hai, ia inelul și pune-i-l în deget.

BEPPO: Dar cum se face? Învățați-mă!

PANTALONE: O, ce bărbat! Parc-ar fi așa de greu! *(Încearcă să pună inelul în degetul Checchinei.)* Uite cum se face...

BEPPO: Lasă-mă, acuma lasă-mă pe mine. N-o lua de mînă.

PANTALONE: Ești gelos? Doară vi-s naș.

BEPPO: Spune, domnule Pantalone, după treaba asta cu inelul, nașul a isprăvit?

PANTALONE: Dacă vrei, a isprăvit!

TONI: Ce, nu ți-e bine? Nu-l cunoști pe domnul Pantalone? Știi doar ce fel de om e!

PANTALONE: Pentru mine a bătut ceasul al doisprezecelea. Am strîns pînzele și-am tras barca la mal, că nu mai sînt bun de nimic.

BEPPO: Bietul de el! Zău că mă face să rîd! Și-acum să facem cum cere rînduiala. Să vedeți ce bine mă pricep... *(Îi pune inelul Checchinei.)*

CHECCHINA: Acum să cheamă că-s măritată?

TONI: Nu, de-abia ți-a dat inelul.

CHECCHINA: Ce nevoie mai e de inel? Mă poate lua de nevastă și fără.

TONI: Trebuie să facem lucrurile așa cum se cuvine.

CHECCHINA: O, ce minunăție de inel!

PANTALONE: Îți place?

CHECCHINA: Îmi place, dar și mai mult îmi place cel care mi l-a dat.

PANTALONE: Eu ți l-am dat.

CHECCHINA: Nu, vreau să spun cel care mi l-a pus în deget.

PANTALONE: Ei, copii, îmi saltă inima de bucurie. Eu mă duc să-mi văd de-ale mele. Cerul să vă binecuvînteze! Dacă vă trebuie ceva, spuneți-mi. *(Aparte.)* Ce minunată-i tinerețea! Deși sînt bătrîn, de la așa ceva mai că nu m-aș da nici eu în lături! Cît e vorba de inel, merge cum merge, dar mai departe nu m-aș încumeta... *(Pleacă.)*

SCENA 4

CHECCHINA, BEPPO, JUPÎN TONI

TONI: Beppo, dacă ai și tu vreo treabă, du-te și vezi-ți de-ale tale.

BEPPO: Nu, n-am nici o treabă.
TONI: Se poate ca tu să n-ai nimic de făcut, dar eu am. Hai să mergem!
BEPPO *(aparte)*: Am înțeles. Nu vrea să rămîn aici. La revedere, Checca!
CHECCHINA: Să mă iubești, Beppo!
BEPPO: Inima mea ți-am dat-o ție.
CHECCHINA: Binecuvîntată să-ți fie inima!
TONI: Ce minunat lucru e dragostea logodnicilor! *(Pleacă.)*
BEPPO: Scumpa mea! *(Pleacă.)*
CHECCHINA: Scumpul meu! Sînt cea mai fericită femeie din lume! Drăguțele mele de verișoare m-au făcut să mi se urce sîngele la cap, dar nici nu face să mă mai gîndesc la ele... Beppo mă iubește, Beppo e al meu, așa că puțin îmi pasă de flecarele acelea, nici nu vreau să mai am de-a face cu ele! *(Pleacă.)*

SCENA 5

Pe stradă

DONNA CATTE, cu un coșuleț cu rufe curate, MERLINO, purtînd un coș pe cap

CATTE: Ei, acuma hai să ducem rufele astea! La drum, sufletele!
MERLINO: Vai, că tare mi-e urît să muncesc!
CATTE: Dacă vrei să mănînci în țara asta, trebuie să muncești.
MERLINO: Mai curînd îmi place să pungășesc pe cîte cineva, să cer de pomană...
CATTE: Păi, cum nu! Dar dacă te apuci de cerșit, toată lumea o să te gonească! „La muncă, pungașule — așa o să-ți spună — la muncă!"
MERLINO: Ei, îmi cunosc bine meseria. Ascultă: *(face pe ciungul)* „dați de pomană unui biet ciung";

(face pe schilodul) „fie-vă milă de un sărman schilod"; *(face pe orbul)* „miluiți un biet orb"; *(umblă tîrîndu-se pe șezut și în mîini)* „aveți milă de un biet zidar, care-a căzut de pe schelă și nu mai poate lucra!"...

CATTE: Fugi de-aici, pramatia pramatiilor! De unde ești de fel?

MERLINO: Sînt un adevărat pungaș napolitan!

CATTE *(aparte)*: Vai de mine, nu-i dau pezevenghiului ăstuia să-mi care coșul, că mă poate fura. *(Tare.)* Ține asta și du-te de-ți vezi de treabă.

MERLINO: Nu mai aveți nevoie de mine?

CATTE: Nu!

MERLINO: Afurisită să-i fie sămînța cui te-a făcut, să-ți iasă tot atîtea bube cîte împunsături are rufăria asta! Blestemat să fie taică-tu și maică-ta și tot neamul lor!...

CATTE: Trăncănește pînă ți-o ajunge gura la urechi!

MERLINO: Drace, drace, pușchea pe limbă-ți!

CATTE: Ce?

MERLINO: Plesni-ți-ar fierea-n tine! Vezi că te-a strigat cineva!

CATTE: Cine m-a strigat?

MERLINO: O doamnă... colo, colo, o doamnă!

CATTE *(întoarce capul, în care timp Merlino fură o cămașă)*: Unde? N-o văd... cine-i? Ce tot spui, papagal afurisit?!

MERLINO: Sluga dumneavoastră!

CATTE: Ce dracu tot spui acolo, papagal blestemat?!

MERLINO: Spun că poți crăpa!

CATTE: Ce tot spui acolo?

MERLINO: Nu m-ai înțeles?

CATTE: Nu, nu te-am înțeles!

MERLINO: Dacă nu m-ai înțeles, atunci ascultă: fire-ai fata unui tată încornorat; ajungă-te blestemele cerului și roadă-te mii de bube rele! *(Pleacă cîntînd și zbenguindu-se.)*

CATTE: Fir-ai blestemat să fii! N-am prea înțeles eu

ce-a spus, dar cred că m-a trimis la toţi dracii. A, mă lipsesc cu dragă inimă de el! Îmi pare însă rău de coş... o să trebuiască să-l car singură.

SCENA 6

DONNA SGUALDA, cu lucruri de vînzare,
şi DONNA CATTE

SGUALDA: Ei, Catte, încotro?
CATTE: Iaca, duc rufele. Ce zici de cucoanele alea?
SGUALDA: Draga mea, taci, altminteri simt că mi se face rău.
CATTE: Ce podoabe ai de vînzare?
SGUALDA: Am o fustă frumoasă şi-o hăinuţă straşnică. Tu, care mergi prin atîtea case, m-ai putea ajuta să scap de ele.
CATTE: Cum să nu! Checchinei i le-ai arătat?
SGUALDA: Nu-s de nasul ei.
CATTE: Ce tot spui? Nu vezi că nu-i mai ajungi nici cu prăjina la nas?
SGUALDA: Socot că văru-meu e-un nerod de risipeşte atîţia bani cu ea.
CATTE: Crezi că el cheltuieşte? Ei, da proastă mai eşti!
SGUALDA: Atunci cine?
CATTE: Ei, naşul...
SGUALDA: Cine, jupîn Pantalone?
CATTE: Da, chiar el.
SGUALDA: N-a fost în stare să-i cumpere nici măcar un pumn de cofeturi.
CATTE: Da, pentru că nu poate face nici el prea mult. Cînd omul cheltuie într-o parte, nu mai poate cheltui şi-n cealaltă.
SGUALDA: Şi văru-meu nu spune nimic?
CATTE: Ce vrei să spună? Îl lasă să facă ce vrea.
SGUALDA: Mi-e milă de el căci, la urma urmelor, Checchina nici nu-i fata lui.

CATTE: Adevărat? Nu-i fata lui?

SGUALDA: Îmi dai cuvîntul dumitale de femeie cinstită că nu sufli nici o vorbă?

CATTE: A, nu te teme, eu n-am obiceiul să pălăvrăgesc.

SGUALDA: Bagă bine de seamă, în afară de tine n-am spus-o nimănui pe lumea asta...

CATTE: Mie poți să-mi spui, că doar mă cunoști.

SGUALDA: Checca nu-i fata vărului nostru.

CATTE: Ce tot îndrugi acolo? Atunci a cui e?

SGUALDA: Nu știu. Donna Menega, Dumnezeu s-o ierte, nevasta lui jupîn Toni, i-a încredințat taina asta mamei mele, iar mama mi-a încredințat-o mie.

CATTE: Și de unde a cules-o?

SGUALDA: Nu vezi? Jupîn Toni călătorește într-una cu caicul lui. El pretinde c-ar fi găsit-o undeva, departe. Unii spun că-i copil din flori, alții c-ar fi vorba de-un șiretlic de-al lui jupîn Toni, iar ceilalți că nu-i decît o afacere de-a donnei Menega... Fiecare trăncănește cum îi vine la gură.

CATTE: Prin urmare e un lucru știut de toată lumea?

SGUALDA: Ei, nu chiar de toată lumea. Nu-l știu decît prietenele mele, cu care lucrez toată ziua, și cu tine. Te cunosc bine și nu mi-e teamă c-ai să împrăștii vorba!

CATTE: Îmi pare bine că mi-ai povestit și mie.

SGUALDA: Ei, eu am plecat. Rămîi sănătoasă. Mă duc să văd dacă nu vrea Checca să tîrguiască lucrurile astea.

CATTE: Bagă de seamă să nu dai peste înaltele doamne!

SGUALDA: Ce? crezi că mi-e teamă? Cu mine nu le dă mîna, că eu le cunosc toate metehnele. *(Pleacă)*.

CATTE: I-auzi colo! Cine-ar fi zis? Să nu fie Checca fata lui jupîn Toni? Și eu care mă purtam cu ea ca și cum mi-ar fi fost verișoară! Foarte bine.

Dacă se ivește prilejul, sau dacă-și ia nasul la purtare în fața mea, știu eu cum s-o pun cu botul pe labe.

SCENA 7

ANZOLETTA, croitoreasa, și CATTE

ANZOLETTA: O, draga mea donna Catte, vrei să-mi arăți unde e casa donnei Checca, verișoara dumitale?
CATTE: Uite, o iei pe străduța asta, treci podul, și la stînga vezi o curte... a treia ușă pe mîna dreaptă.
ANZOLETTA: Îți foarte mulțumesc.
CATTE: Ce cauți la Checca?
ANZOLETTA: Îi duc rochia cea nouă pe care i-am făcut-o.
CATTE: Ia s-o văd și eu!
ANZOLETTA: Ia uite ce frumoasă e!
CATTE: Aur? Aur, cucoană? Nepricopsita! Aur?
ANZOLETTA: Ce te miri?
CATTE: Cum să nu mă mir? Și prostul de văru-meu care-o lasă să-și facă toate mendrele.
ANZOLETTA: E fata lui și-o iubește.
CATTE: Sigur, fata lui!
ANZOLETTA: Cum, nu-i a lui?
CATTE: A, îmi făgăduiești să-ți ții gura?
ANZOLETTA: Eu? Eu nu scot o vorbă. Știi bine doar ce fel de fată sînt.
CATTE: Checchina nu-i fata vărului meu Toni.
ANZOLETTA: Măi să fie! Atunci a cui e?
CATTE: Ascultă... dar să taci cum tace piatra, auzi?
ANZOLETTA: Fii fără grijă.
CATTE: E copil din flori.
ANZOLETTA: Ce poveste mai e și asta?
CATTE: Îți spun asta doar ție, pentru că știu că ești femeie așezată...

SCENA 8

UN HAMAL și cele de mai înainte

CATTE: Ei, băiete, vrei să ciupești niște bani? Am nevoie de-o mînă de ajutor.
HAMALUL: Ți-o dau și fără bani.
CATTE: Îmi duci coșul ăsta cu rufe?
HAMALUL: Bucuros.
CATTE: Haidem repede, fiindcă am un client care nu se dă jos din pat pînă nu-i duc primenelile. *(Pleacă împreună cu Hamalul.)*
ANZOLETTA: Prin urmare, Checca nu-i fata lui jupîn Toni. E din... Ca să vezi! Și Beppo o ia de nevastă... mă lasă pe mine pentru ea? Mă lasă pe mine pentru una... așa și pe dincolo! Nu mai vreau să-i duc rochia... Dacă-i trebuie, n-are decît să vină să și-o ia! Îi duc rochia cea cu trenă doamnei Beatrice. O croitoreasă ca mine nu lucrează pentru femeile de felul Checchei!

SCENA 9

Camera Beatricei

ARLECCHINO, apoi BEATRICE

ARLECCHINO: Ei, nu-i nimeni acasă?
BEATRICE: Cine ești dumneata?
ARLECCHINO: Sînt servitorul stăpînului meu.
BEATRICE: Și stăpînul dumitale cine-i?
ARLECCHINO: E acela care mă trimite să vă salut și să vă întreb dacă sînteți mulțumită.
BEATRICE: Mulțumită de ce?
ARLECCHINO: Ca să spun drept, de asta nu-mi mai aduc aminte.
BEATRICE: Ești un servitor cumsecade.

ARLECCHINO: Sînteţi mulţumită sau nu sînteţi mulţumită?
BEATRICE: Dacă nu ştiu din partea cui vii, nu pot să-ţi răspund.
ARLECCHINO: Stăpînul aşteaptă răspunsul.
BEATRICE: Dar cine-i stăpînul tău?
ARLECCHINO: Nu-l cunoaşteţi pe stăpînul meu?
BEATRICE: Dac-ai să-mi spui cine e, văd eu dacă-l cunosc.
ARLECCHINO: Îl cunoaşteţi sau nu-l cunoaşteţi?
BEATRICE: Deocamdată nu-l cunosc.
ARLECCHINO: Atunci, dacă nu-l cunoaşteţi, sluga dumneavoastră preaplecată...
BEATRICE: Unde pleci?
ARLECCHINO: Plec. Dacă nu-l cunoaşteţi, oi fi greşit casa. Sărut mîna...
BEATRICE: Ascultă, stăpînul tău la cine te-a trimis?
ARLECCHINO: M-a trimis... m-a trimis... Dar dumneavoastră cine sînteţi?
BEATRICE: Eu sînt Beatrice Anselmi.
ARLECCHINO: Tocmai la dumneavoastră... Radice di Seleno.
BEATRICE: Şi ce vrea de la mine?
ARLECCHINO: Mi-a spus să vă salut şi să vă întreb dacă sînteţi mulţumită.
BEATRICE: Dar pentru ce, omule, să fiu mulţumită?
ARLECCHINO: Asta-i bună! Ce, eu mă vîr în treburile stăpînului meu?
BEATRICE *(aparte)*: Vai, biata de mine! *(Tare.)* Cine-i stăpînul tău? Cine? Cine?
ARLECCHINO: Nu strigaţi aşa, că nu sînt surd. Da, doamnă, el mă trimite, şi dacă nu m-ar fi trimis el aici, nici eu nu v-aş fi întrebat pe dumneavoastră.
BEATRICE: Să te ia naiba! Nu poţi răspunde ca lumea?
ARLECCHINO: O, da grea mai e de cap! Nu sînteţi în stare să mă înţelegeţi?

BEATRICE: Pleacă de-aici, măgar afurisit!
ARLECCHINO: Mulţumesc... şi la bună vedere!
BEATRICE: Se lasă poarta deschisă şi intră aici toţi nătărăii.
ARLECCHINO: Spuneţi: sînteţi mulţumită, sau nu sînteţi mulţumită?
BEATRICE: Pentru ce să fiu mulţumită?
ARLECCHINO: Pentru că vine stăpînul meu să vă salute.
BEATRICE: Aşa, prin urmare stăpînul tău vrea să vină să mă salute?
ARLECCHINO: Da, doamnă. V-am spus-o de zece ori pînă acuma.
BEATRICE: Şi cine e stăpînul tău?
ARLECCHINO: Cum, nu-l cunoaşteţi? O să vină el în persoană şi-atunci o să-l cunoaşteţi.
BEATRICE: Dacă are să vină, am să-l văd.
ARLECCHINO: O să vină şi-o să vă arate el cine e Lelio Ardenti!
BEATRICE: Ah, Lelio Ardenti e stăpînul tău?
ARLECCHINO: Sînteţi mulţumită, sau nu sînteţi mulţumită?
BEATRICE: Acum te-am înţeles. Lelio Ardenti vrea să-mi facă o vizită şi te trimite să vezi dacă sînt mulţumită, nu-i aşa?
ARLECCHINO: Era atît de greu să pricepeţi? Zău că sînteţi cam înceată la minte...
BEATRICE: Şi tu eşti din cale-afară de deştept!
ARLECCHINO: Îl cunoaşteţi?
BEATRICE: Îl cunosc.
ARLECCHINO: Sînteţi mulţumită?
BEATRICE: Sînt mulţumită.
ARLECCHINO: Dumneavoastră îţi fi mulţumită, da eu nu-s.
BEATRICE: Şi de ce, mă rog?
ARLECCHINO: Fiindcă nu-mi daţi nimic.
BEATRICE *(aparte)*: Vreau să mă descotorosesc de netotul ăsta. *(Tare.)* Ţine, iată o jumătate liră, eşti mulţumit?

ARLECCHINO: Da, doamnă. Dumneavoastră m-aţi mulţumit pe mine, iar stăpînul meu o să vină să vă mulţumească pe dumneavoastră. *(Pleacă.)*

SCENA 10

BEATRICE, singură

BEATRICE: Straşnic servitor şi-a mai găsit şi domnul Lelio!... Cum e sacul, şi peticul... Trăsnit stăpînul, trăsnită şi sluga! Vai de capul amîndurora! Drăguţul de Lelio! E din cale-afară de caraghios. N-are para chioară şi face pe îndrăgostitul. Toate femeile îşi bat joc de el, dar el habar n-are.

SCENA 11

ANZOLETTA şi BEATRICE

ANZOLETTA: Înaltă doamnă, cu îngăduinţa dumneavoastră.

BEATRICE: A, Anzoletta, fii binevenită! Mi-ai potrivit rochia?

ANZOLETTA: Da, înaltă doamnă. Am lărgit-o puţin sub braţ, aşa cum mi-aţi spus, şi-am strîmtat-o la talie cu cîte un deget de fiecare parte. Dacă vreţi s-o încercaţi, v-ajut.

BEATRICE: Nu mai e nevoie. Dac-ai făcut ce ţi-am cerut, o să fie bună.

ANZOLETTA: O să vedeţi c-o să vă vină ca turnată. *(O pune pe măsuţă.)*

BEATRICE: Ce frumuseţi mai ai în bocceluţă?

ANZOLETTA: O rochie pentru o fată. Voiam să i-o duc, dar am aflat anumite lucruri şi-atunci nu i-o mai duc.

BEATRICE: Despre ce fată e vorba?
ANZOLETTA: Nu cred s-o cunoaşteţi. Una Checchina, fiica lui jupîn Toni.
BEATRICE: A, o cunosc, logodnica lui Beppo! De ce spui că nu vrei să-i mai duci rochia?
ANZOLETTA: Pentru un anumit motiv... Dar ajunge, nu mai scot o vorbă!
BEATRICE: Haide, mie-mi poţi spune, că nu-s flecară.
ANZOLETTA: Ştiu că sînteţi o cucoană cu scaun la cap, şi-am să vă destăinui totul... dar, pentru numele lui dumnezeu, să nu afle nimeni!
BEATRICE: Hai, nu-ţi fie teamă.
ANZOLETTA: Am aflat că ea, Checchina, nu-i fata lui jupîn Toni, ci copil din flori.
BEATRICE: Să fie oare adevărat?
ANZOLETTA: Cum vă văd şi mă vedeţi.
BEATRICE: Şi ştie şi Beppo?
ANZOLETTA: Nu trebuie să ştie. Dac-ar afla, s-ar feri, desigur, de greşeala pe care o face.
BEATRICE: Bietul băiat! Habar n-o fi avînd.
ANZOLETTA: Mă iubea pe mine... şi din cauza ei m-a părăsit... Dac-ar afla, poate că m-ar iubi din nou.
BEATRICE: Vrei să vorbesc eu cu el?
ANZOLETTA: Vai, nu, scumpă doamnă, nu vreau să mă ţin de intrigării. Vă rog să nu spuneţi nimănui nimic.
BEATRICE: Nu, eu nu pălăvrăgesc.
ANZOLETTA: Cu îngăduinţa dumneavoastră, mă duc să-mi văd de treabă.
BEATRICE: Du-te şi fă ce vrei.
ANZOLETTA: Vă doresc ziua bună... *(Aparte.)* Măcar de s-ar întoarce Beppo... dar mi l-a furat Checca! *(Pleacă.)*
BEATRICE: Anzoletta e o fată de treabă şi are meserie bună.

SCENA 12

ELEONORA şi BEATRICE

ELEONORA: Pot intra, draga mea?
BEATRICE: Îmi face mare plăcere.
ELEONORA: Ce spui de obraznicele alea de azi-dimineaţă?
BEATRICE: Ce vrei să spun? Sînt, într-adevăr, din cale-afară de neobrăzate!
ELEONORA: Îmi pare rău de Checca, doar e fată cumsecade, şi de tatăl ei, care-i om la locul lui.
BEATRICE: Ei, dar nu ştii? Checca nu-i fiica lui jupîn Toni.
ELEONORA: Nu?
BEATRICE: Nu, sigur că nu.
ELEONORA: Cine ţi-a spus?
BEATRICE: O ştiu dintr-un loc sigur.
ELEONORA: Atunci a cui e?
BEATRICE: Dumnezeu ştie...
ELEONORA: Şi Beppo care are de gînd să facă o nuntă ca-n poveşti.
BEATRICE: Bietul băiat! L-au înşelat, habar n-are de nimic.
ELEONORA: Eu am ţinut întotdeauna la Beppo. Tatăl lui, administratorul meu de la ţară, mi l-a dat în grijă şi n-aş vrea să-l las să se ducă de rîpă.
BEATRICE: Vrei să trimit după el?
ELEONORA: Da, mi-ar face plăcere. Să-i deschidem ochii bietului băiat.
BEATRICE: Numaidecît. Ei, Checchino!

SCENA 13

CHECCHINO şi cele de mai înainte

CHECCHINO: Sînt aici, doamnă...
BEATRICE: Îl cunoşti pe Beppo?

CHECCHINO: Da, doamnă, e prietenul meu.
BEATRICE: Du-te și spune-i să vină aici, că vrem să-i vorbim.
CHECCHINO: Da, doamnă. Domnul Lelio Ardenti e aici și-ar vrea să vă prezinte omagiile domniei-sale.
BEATRICE *(rîzînd)*: Da, da, să vină. *(Checchino pleacă.)* Îl cunoști pe domnul Lelio?
ELEONORA: Mai întrebi? Toată lumea îl știe.
BEATRICE: Face pe amorezul cu toate fetele.
ELEONORA: Și moare de foame.

SCENA 14

LELIO și cele de mai înainte

LELIO: Mă închin în fața acestor preagingașe doamne.
BEATRICE: O, mai încet, nu sîntem doamne.
LELIO: Virtuțile dumneavoastră, doamnele mele, mă tulbură, mă tulbură...
ELEONORA: Ca să ni se poată aduce laude, ar fi trebuit să avem cîteva din deosebitele calități care-l împodobesc pe domnul Lelio!
LELIO: Singura mea calitate e de-a fi adoratorul frumuseții, admiratorul grației și sluga preaplecată a domniilor-voastre!
BEATRICE: Din ce în ce mai îndatoritor.
LELIO *(le oferă tabac dintr-o cutiuță de lemn)*: Serviți?
BEATRICE: O, dar această cutie nu vi se potrivește.
LELIO: Cutia aceasta? Vă cer iertare. E din *orighello*, un fel de lemn indian îmbibat cu ulei pregătit anume ca să păstreze umed și proaspăt tabacul de Spania.
BEATRICE: Tabac de Spania? Ia să mirosim... O, dar ce-i asta?
LELIO: Tabac după ultima modă. *(Eleonorei)* Serviți, vă rog!

ELEONORA: E prea uscat.
LELIO: E cît se poate de bun, credeţi-mă! *(Se serveşte.)* Ceva grozav!
ELEONORA: De cîţi ani e acest tabac?
LELIO *(strănută)*: Vă mulţumesc din toată inima pentru bunătatea dumneavoastră...
BEATRICE: Acest *orighello* al dumneavoastră nu-l prea menţine proaspăt.
LELIO *(strănută)*: Nu vă deranjaţi, e din pricina tabacului.
ELEONORA: Tare bun, te face să strănuţi.
LELIO: Te uşurează. Pentru mine, care studiez mult, e cît se poate de bun.
BEATRICE: Domnia-voastră studiaţi mult?
LELIO: Zi şi noapte. Cu voia dumneavoastră... *(Scoate o batistă fină, dar zdrenţuită, se întoarce şi îşi suflă nasul.)*
ELEONORA *(Beatricei)*: Ah, ce lucruri frumoase!
BEATRICE *(Eleonorei)*: Sărman nărod!
LELIO: Am fost la tîrg şi am cumpărat nişte batiste minunate!
BEATRICE: Trebuia să cumpăraţi şi nişte mănuşi.
LELIO: O, să vă explic, le-am tăiat degetele fiindcă mă stînjeneau la scris.
BEATRICE: A, domnia-voastră scrieţi cu mănuşi albe?
LELIO: Întotdeauna, întotdeauna... îmi place curăţenia.
BEATRICE: Dar mănuşile acestea nu-s albe, ci murdare.
LELIO: Bat niţel în gălbui, dar asta-i din pricina dantelei de la manşete.
ELEONORA: Adevărat... De altminteri şi manşetele parcă ar spune: „Nu mă atinge!"
LELIO: Aşa e moda.
ELEONORA: Moda manşetelor murdare?
LELIO: Da, doamnă. Aflaţi că la Paris manşetele de dantelă se vopsesc în galben, ca să pară mereu noi.
ELEONORA: Admirabilă curăţenie!

BEATRICE: La fel ca şi cu ciorapii de culoarea mustului.
ELEONORA: Ei, domnul Lelio e totdeauna la curent cu moda.
LELIO: Ei, sînt un om de gust.
BEATRICE: Şi haina e tot după ultima modă?
LELIO: Da, doamnă. De la Paris.
ELEONORA: Şi peruca?
LELIO: De la Londra.
ELEONORA: Şi încălţămintea?
LELIO: Din Anglia.
ELEONORA: Anglia şi Londra nu-i acelaşi lucru?
LELIO: O, nu, doamnă...
ELEONORA: Care e capitala Angliei?
LELIO: London.
ELEONORA: Şi Londra unde e?
LELIO: Cred că pe undeva prin Spania.
BEATRICE: Bravo, în Spania! Domnul Lelio ştie tot.
LELIO: Ei, am învăţat şi eu cîte ceva...
ELEONORA: Şi unde v-aţi făcut studiile?
LELIO: În Toscana, unde se vorbeşte corect.
ELEONORA: Sînteţi poate unul dintre cei de la *Crusca*[1]
LELIO: Da, doamnă, sînt membru al Academiei *Crusca*.
BEATRICE: Vreţi să fiţi bun să-mi spuneţi cu cîţi de „ă" se scrie „nărod"?...
LELIO *(aparte)*: Îşi bat joc de mine... *(Tare.)* Am să vă spun, doamnă; trebuie să deosebim însă genul masculin de cel feminin; „nărod" se scrie cu un singur „ă", iar „nănoadă", cu doi.
ELEONORA *(Beatricei)*: Se întrece cu gluma...
BEATRICE: Scumpe domnule academician de la

---

[1] Academia *Crusca*, înfiinţată la sfîrşitul secolului al XVI-lea, la Florenţa, pentru purificarea limbii italiene (n.r.).

Crusca, cred că aveți în cap mai multă făină decît tărîțe.[1]

LELIO: Aş spune...

ELEONORA: Nu numai că sînteți plin de făină de sus pînă jos, dar sînteți şi sec!

LELIO: Fără îndoială...

BEATRICE: Sec, fără pic de untdelemn...

LELIO: Păi, dacă nu am untdelemn...

BEATRICE: Nu aveți nici untdelemn şi nici sare!

LELIO: Cu toate astea...

BEATRICE: Sînteți sec, cu desăvîrşire sec!

LELIO: Dar... lăsați-mă să vorbesc...

ELEONORA: Sec, nesărat, fără pic de noimă!

LELIO: O, pentru dumnezeu...

BEATRICE: Sec omul, seacă şi punga.

LELIO: Dar, dați-mi voie...

ELEONORA: Nimic altceva decît o nemaipomenită îndrăzneală!

LELIO: Vreau să vă spun...

BEATRICE: Şi ce părere aveți despre această figură distinsă?

LELIO: Dar vă rog!

ELEONORA: Aproape că-ți vine rău.

LELIO *(aparte)*: Oh, nenorocitul de mine! *(Tare.)* Doamnelor...

BEATRICE: Şi ce siluetă!

ELEONORA: Şi ce conversație aleasă!

LELIO: Nu mai pot!

BEATRICE: Ce înfățişare!

ELEONORA: Ce vervă!

BEATRICE: Ce grație!

ELEONORA: Ce dezinvoltură!

LELIO: Să vă ia dracu! *(Iese.)*

ELEONORA: Ah, ah, ah! S-a dus!

BEATRICE: Obraznicul! Să spună că năroadă se scrie cu doi de „ă"!

---

[1] Joc de cuvinte: *crusca* înseamnă *tărîțe*. Academia *della Crusca* îşi propunea să cearnă cuvintele frumoase de celelalte (n.t.).

SCENA 15

BEPPO și cele de mai înainte

BEPPO: Iată-mă-s, am venit. Care-i porunca?

ELEONORA: O să-ți explic în cîteva cuvinte! Te previn spre binele dumitale și ai să hotărăști singur. Află că Checchina nu e fiica lui jupîn Toni. E o fată găsită, deci nedemnă pentru dumneata.

BEPPO: Vai, ce aud? Cine v-a spus?

ELEONORA: Nu căuta să afli mai mult. Ia de bun ceea ce-ai auzit și vezi să nu-ți frîngi gîtul. Draga mea, să mergem să ne mai distrăm pe socoteala lui signor Lelio.

BEPPO: Dar, vă rog, spuneți-mi...

ELEONORA: Pentru moment e de ajuns. Cu timpul ai să afli și restul... Să mergem! *(Pleacă.)*

BEPPO: Vai de mine și de mine! Nu mai știu pe ce lume mă aflu...

BEATRICE: Las-o pe Checchina! Dacă vrei să te însori, îți găsesc eu o fată care să merite. *(Pleacă.)*

SCENA 16

BEPPO, singur

BEPPO: Biată Checca! Va trebui oare să te las? Dar dacă nu-i fata lui jupîn Toni, ci o fată... așa și pe dincolo, n-o pot lua. Taică-meu n-o să ne primească în casă nici pe mine, nici pe ea. Ce să fac oare? Nici eu singur nu știu. Mi-am dat cuvîntul Checchinei, pe care o iubesc... i-am dat și inelul. Dar mi-e și de reputația mea! Acum nu știu încotro și cum s-o mai apuc... Să mă mai gîndesc, trebuie să găsesc ceva! *(Pleacă.)*

ACTUL II

SCENA I

Camera Checchinei

CHECCA și TOFFOLO

CHECCHINA: Ei, Toffolo, unde ești?
TOFFOLO: Aici, domnișoară, ce doriți?
CHECCHINA: Dragul meu, fă-mi un serviciu. Du-te la Anzoletta, croitoreasa, și întreab-o ce face, nu-mi aduce rochia?
TOFFOLO: Mă duc, domnișoară. Îmi pare bine, domnișoară Checchina, că te măriți.
CHECCHINA: Îți mulțumesc, băiete, îți mulțumesc.
TOFFOLO: Ei, nu-i nimic... norocul lui Beppo.
CHECCHINA: Sărăcuțul! E un băiat atît de bun! Și ce mult mă iubește!
TOFFOLO: Ei, mai erau ei și alții care te iubeau...
CHECCHINA: Ia spune-mi, cine?
TOFFOLO: Eu sînt unul dintre ei.
CHECCHINA: Tu?
TOFFOLO: Da, domnișoară. De mic copil îl slujesc pe jupîn Toni, am fost cu el în toate călătoriile lui, și în mine are mai multă încredere decît în oricine. Uneori m-a lăsat să nădăjduiesc. Dar lasă, nu-i nimic...
CHECCHINA: Ia te uită! Un proprietar de caic care vrea să-și dea fata după un marinar!
TOFFOLO: Ce înseamnă un marinar? Un om care poate deveni oricînd patron! Și pe urmă, dragă domnișoară Checca, eu știu multe. Nimeni în

afară de mine nu cunoaște tainele lui jupîn Toni. Eu știu cum și-a agonisit averea, iar despre dumneata știu ceea ce nici nu bănuiești că știu.
CHECCHINA: Despre mine? Ce știi?
TOFFOLO: Vine Beppo! Mă duc după rochie.
CHECCHINA: Vorbim noi altă dată, mai pe îndelete, vreau să-mi spui tot!
TOFFOLO: Da, da, am să-ți spun tot. *(Aparte.)* N-am să-i spun nimic. Mai-mai să dau în vileag ceea ce am ținut totdeauna ascuns. *(Pleacă.)*
CHECCHINA: Tare curioasă m-a făcut băiatul ăsta!

SCENA 2

BEPPO și CHECCHINA

CHECCHINA: Da mult ai mai stat, Beppo! Ce-a vrut doamna Eleonora?
BEPPO: Ah! *(Suspină.)*
CHECCHINA: Ce ai? De ce suspini?
BEPPO: Unde e jupîn Toni?
CHECCHINA: Cine? Socrul tău?
BEPPO: Nu mi-e încă socru...
CHECCHINA: Dacă nu e, va fi.
BEPPO: Draga mea Checca, tare mi-e teamă că nu...
CHECCHINA: Ce-ai spus? Vai, cum mi-ai rănit inima!
BEPPO: Dacă inima ta e rănită, a mea e moartă de-a binelea.
CHECCHINA: Dar spune-mi, ce s-a întîmplat?
BEPPO: Checca, mă iubești cu adevărat?
CHECCHINA: Auzi vorbă! Dacă te iubesc? Nu văd prin alți ochi decît prin ai tăi.
BEPPO: Atunci, dacă mă iubești, spune-mi adevărul!
CHECCHINA: Nu te-aș minți nici pentru tot aurul din lume!
BEPPO: Spune-mi, Checca, ești cu adevărat fiica lui jupîn Toni?

CHECCHINA: Ce tot îndrugi acolo? Ești nebun? A cui fată ai fi vrînd să fiu?

BEPPO: Haide, nu te mînia, mai bine răspunde-mi: unde te-ai născut?

CHECCHINA: M-am născut la Corfu. Așa cum știi, tata a navigat întotdeauna, și uneori o lua și pe mama cu el, și, cum era însărcinată, m-a născut la Corfu.

BEPPO: Checca, tare mă tem că lucrurile nu stau tocmai așa...

CHECCHINA: Dar de ce? Cine ți-a băgat gărgăunii ăștia în cap?

BEPPO: Mi s-a spus fără ocolișuri că nu ești fiica lui jupîn Toni.

CHECCHINA: Dar a cui fiică ți-au spus că sînt?

BEPPO: Vai, doamne! N-am inimă să-ți spun.

CHECCHINA: Ba ai să-mi spui dacă mă iubești.

BEPPO: Mi-au spus... mi-au spus că nu ești copil legitim...

CHECCHINA: Vai, biata de mine! *(Plînge.)*

BEPPO: Haide, haide, nu plînge! Scoatem noi adevărul la lumină.

CHECCHINA: Scumpul meu Beppo, te-ai îndura tu să mă părăsești?

BEPPO: O, doamne! Lasă-mă puțin să răsuflu... nici nu mai știu pe ce lume trăiesc...

CHECCHINA: Dar cine ți-a povestit toate astea? Ai să vezi că nu-i nimic adevărat.

BEPPO: Mi-a spus o persoană căreia trebuie să-i dau crezare.

CHECCHINA: Și cine e persoana aceea, dragul meu?

BEPPO: Nu, nu pot să-ți spun.

CHECCHINA: Dacă nu, atunci înseamnă că nu mă iubești.

BEPPO: Te iubesc, dar nu pot să-ți spun.

CHECCHINA: Știu eu cine ți-a spus.

BEPPO: Cine?

CHECCHINA: Nimeni de pe lumea asta. Te vei fi căit tu singur că m-ai cerut şi, fiindcă nu mă mai iubeşti, ai găsit pricina asta.

BEPPO: Nu, pe cinstea mea!

CHECCHINA: Atunci spune-mi cine ţi-a spus!

BEPPO: Ţi-aş spune, dar mi-e frică să nu duci vorba.

CHECCHINA: A, nu-ţi fie teamă, îţi făgăduiesc că nu scot un cuvînt.

BEPPO: Îmi făgăduieşti?

CHECCHINA: Îţi făgăduiesc, dragul meu Beppo.

BEPPO: Doamna Eleonora mi-a spus.

CHECCHINA: Ce-o fi ştiind? Cu ce gînd o fi spus-o?

BEPPO: Ştie dintr-un loc sigur şi m-a înştiinţat spre binele meu.

CHECCHINA *(aparte)*: Vreau să mă duc îndată la doamna Eleonora, s-aud şi eu pe ce-şi întemeiază vorbele.

BEPPO: Draga mea Checca, te iubesc mult de tot... dar ce-ar zice ai mei dac-aş lua o fată care n-are tată?

CHECCHINA: Ai să vezi tu că nu-i adevărat. Aşteaptă-mă, că vin numaidecît.

BEPPO: Unde te duci?

CHECCHINA: Mă duc şi vin. Nu pleca.

BEPPO: O, dar bagă bine de seamă, nu răspîndi vorba!

CHECCHINA: A, nu te teme. Am niţică treabă şi mă întorc numaidecît. *(Aparte.)* Şi-n lanţuri de m-ar fereca şi tot nu mă poate opri să dau ochii cu doamna Eleonora. *(Pleacă.)*

BEPPO: Cît mă necăjeşte flecăreala asta! O iubesc pe Checca, dar mi-e şi de reputaţia mea. O nevastă care e fata unui tată care nu-i tatăl ei n-aş vrea să-mi facă copii care să nu fie copiii mei! *(Pleacă.)*

SCENA 3

Camera Eleonorei

ELEONORA, singură

ELEONORA: Frumos caracter mai are şi domnul ăsta Lelio! E sărac şi vrea să facă pe bogatul; e prost şi vrea să facă pe deşteptul; e urît şi vrea să treacă drept frumos. O, cîţi nu sînt croiţi după calapodul lui! El e obiectul batjocurilor la toate sindrofiile, şi noi femeile sîntem foarte bucuroase cînd avem de cine ne bate joc!

SCENA 4

ARLECCHINO şi ELEONORA

ARLECCHINO: Ei, voi cei din casă! E cineva pe-aici? Se poate intra? Poftim? Mulţumesc! Slugă preaplecată!

ELEONORA: Bravo, îmi placi. Ce doreşti?

ARLECCHINO: Mai nimic...

ELEONORA: Atunci pentru ce ai venit?

ARLECCHINO: Pentru că am fost trimis.

ELEONORA: Şi cine te-a trimis?

ARLECCHINO: Stăpînul meu.

ELEONORA: Şi cine e stăpînul tău?

ARLECCHINO: Frumos, nici asta nu-l cunoaşte pe stăpînul meu!

ELEONORA: S-ar putea totuşi să-l cunosc.

ARLECCHINO: Bine, cînd o să-l vedeţi, o să-l cunoaşteţi.

ELEONORA: Şi unde o să-l văd?

ARLECCHINO: Unde porunciţi.

ELEONORA: Pe mine nu mă interesează să-l văd.

ARLECCHINO: Nici pe mine.

ELEONORA: Şi ce vrea dumnealui de la mine?

ARLECCHINO: De unde vreți să știu eu?
ELEONORA: Cine e stăpînul tău?
ARLECCHINO: Îl cunoașteți sau nu-l cunoașteți?
ELEONORA: Cum îl cheamă?
ARLECCHINO: Vedeți că nu mi-a spus să vă spun cum îl cheamă...
ELEONORA: Dar ce ți-a spus?
ARLECCHINO: Că vrea să vină să vă salute.
ELEONORA: Spune-mi atunci cum îl cheamă.
ARLECCHINO: Oh, iertați-mă, eu nu dau în vileag treburile stăpînului meu.
ELEONORA: E cumva tîlhar?
ARLECCHINO: Tîlhar? Mă faceți să mă minunez! Domnul Lelio Ardenti e un om cinstit! E el puțin calic, dar nu văd ce rău e în asta.
ELEONORA: Prin urmare, domnul Lelio Ardenti e stăpînul dumitale...
ARLECCHINO: Frumos! Știți cine e și mă mai întrebați?
ELEONORA: Și vrea să vină la mine?
ARLECCHINO: Nu la mine, la luminăția-voastră.
ELEONORA: Foarte bine. Și cînd?
ARLECCHINO: O să-l întreb și atunci o să vă pot răspunde.
ELEONORA: Bine. Spune-i să vină cînd poftește. *(Aparte.)* Un nou prilej de distracție.
ARLECCHINO: Altceva mai aveți să-mi porunciți?
ELEONORA: Eu nu mai am nevoie de nimic.
ARLECCHINO: Spuneți-mi: o cunoașteți pe doamna Radice di Selene?
ELEONORA: Ce naiba spui, nu înțeleg nimic!
ARLECCHINO: Doamna aceea simplă, îmbrăcată ca o cucoană...
ELEONORA: Ești un nătărău!
ARLECCHINO: Dacă vreți să știți, aflați că mi-a dat o jumătate liră.
ELEONORA: Și pentru ce anume?
ARLECCHINO: Pentru că-l cunoștea pe stăpînul meu.

ELEONORA *(aparte)*: Bietul om, o fi tot așa de sărac ca și stăpînu-său. Ține, ia și de la mine o jumătate liră.

ARLECCHINO: Cerul să vă binecuvînteze și să trăiți pîn-o să dați ortu popii! *(Pleacă.)*

ELEONORA: Stăpînul și servitorul — cum e turcul și pistolul. Bine am făcut c-am trimis după prietena mea Beatrice, o să aibă din nou parte de distracție.

SCENA 5

CHECCHINA și ELEONORA

CHECCHINA: Cu îngăduința dumneavoastră, pot intra?

ELEONORA: A, tu ești, Checchina? Prin ce minune?

CHECCHINA: Înaltă doamnă, am venit să vă rog să-mi faceți un mare bine.

ELEONORA: Spune-mi, să văd cu ce te pot ajuta.

CHECCHINA: Aș vrea să aveți bunătatea să-mi spuneți de la cine ați auzit că nu sînt fata lui jupîn Toni?

ELEONORA: De unde ai aflat că știu asemenea lucru?

CHECCHINA: De la Beppo.

ELEONORA *(aparte)*: Ce flecar! *(Tare.)* Și cu asta ajunge... Eu nu știu nimic.

CHECCHINA: Atunci nu-i adevărat că dumneavoastră ați spus asta?

ELEONORA: Ba da, eu am spus.

CHECCHINA: Și de unde ați auzit?

ELEONORA: Nu-mi aduc aminte.

CHECCHINA: Înaltă doamnă, n-aș vrea să fie o poveste scornită înadins pentru a-l sili pe Beppo să mă părăsească.

ELEONORA: Haide, ca să vezi că vorbesc cu temei, am să-ți spun de la cine am aflat; dar, ia seama, să nu scapi o vorbă...

CHECCHINA: O, fiți fără grijă, n-am să scap nimica.

ELEONORA: Doamna Beatrice mi-a spus-o.

CHECCHINA: Atît, mi-ajunge. Mulțumesc luminăției-voastre.
ELEONORA: Unde te duci?
CHECCHINA: Mă-ntorc la mine acasă.
ELEONORA: E adevărat ce se vorbește despre tine?
CHECCHINA: Nu-i adevărat nimic. Toate sînt minciuni, dar scoatem noi adevărul la lumină... Cu plecăciune...
ELEONORA: Ia seama, să nu pălăvrăgești!
CHECCHINA: O, nu vă fie teamă.
ELEONORA: Îmi pare tare rău că m-am băgat într-o astfel de încurcătură...

SCENA 6

BEATRICE și CHECCHINA

CHECCHINA *(aparte)*: O, e chiar aici. *(Tare.)* Luminăția-voastră!
BEATRICE: Bună ziua, Checchina!
CHECCHINA: Spuneți-mi, scumpă doamnă, pe ce vă bizuiți dumneavoastră cînd spuneți că nu-s fata lui jupîn Toni?
BEATRICE *(aparte)*: Ah, flecara, i-a și spus.
CHECCHINA: Spuneți-mi, vă rog, de unde ați scos vorbele astea?
BEATRICE: Mi-a spus Anzoletta, croitoreasa.
CHECCHINA: Nătînga! Va să zică Anzoletta... Așa se vorbește despre o fată ca mine? Cu plecăciune! *(Pleacă.)*

SCENA 7

ELEONORA și BEATRICE

BEATRICE: Scumpă prietenă, dumneata trebuie să fi dus vorba...

ELEONORA: Eu? Vai, eu n-am spus nimic.
BEATRICE: Atunci de unde a aflat?
ELEONORA: Nu știu. Eu nu flecăresc. Poate c-ai mai spus și altcuiva...
BEATRICE: O, eu nu vorbesc cu nimeni!
ELEONORA: Să lăsăm neroziile astea. Îl aștept din moment în moment pe domnul Lelio, și cum în casa dumitale am avut prilejul să văd o scenă așa de frumoasă, vreau, la rîndu-mi, să-ți ofer și eu una la fel, într-a mea.
BEATRICE: Iată-l. Să facem pe supăratele.
ELEONORA: Da. Să părem plictisite. Hai să ne așezăm. *(Se așază.)*

SCENA 8

LELIO și cele de mai înainte

LELIO: Îmi e îngăduit să închin domniilor-voastre preaumilele mele servicii? *(Beatrice și Eleonora îl salută fără să vorbească. Aparte.)* Sînt mîniate. *(Tare.)* Vin să cer scuze, doamnele mele, dacă atunci am plecat nițel cam tulburat.
ELEONORA *(arătîndu-i Beatricei dantela de la manșete)*: Privește broderia asta! Îți place?
BEATRICE: Da, e foarte frumoasă.
LELIO: Vă implor!
BEATRICE *(Eleonorei)*: Cît costă?
ELEONORA: Puțin. Doi țechini.
LELIO: Doamnele mele...
BEATRICE: Cum aș face să-mi procur și eu o pereche?
ELEONORA: Am să vorbesc cu brodeza.
LELIO: Ah, doamnă Eleonora...
BEATRICE: Ce părere ai de buclele mele de pe frunte? Îmi stau bine?

ELEONORA: Admirabil! Tocmai voiam să te întreb dacă sînt cele obişnuite sau altele.
BEATRICE: Ei, nu vezi? Sînt noi.
LELIO: Vă implor, spuneţi-mi măcar un cuvînt.
ELEONORA: Dar pe ale mele le-ai văzut?
BEATRICE: Cele de săptămîna trecută?
ELEONORA: Nu, cele pe care le-am comandat la Milano.
BEATRICE: A, nu, nu le-am văzut.
ELEONORA: Vrei să le vezi?
LELIO: Dar, doamnele mele, nu sînt un animal...
BEATRICE: A, da, mi-ar face plăcere să le văd.
LELIO: Mă iau drept un măgar?
ELEONORA *(ridicîndu-se)*: Da, da, să mergem să le vedem.
LELIO: Cum? Mă lasă singur?
ELEONORA: Ai să vezi că are să-ţi placă.
BEATRICE: Hai, iute, să mergem!
LELIO: Doamnă Beatrice! *(Beatrice face o plecăciune şi pleacă.)* Doamnă Eleonora! *(Eleonora face o plecăciune şi pleacă.)*

SCENA 9

LELIO, singur

LELIO: Să se poarte cu mine în halul ăsta? Să-şi bată joc de mine pînă într-atît? Dar... au dreptate. Sînt un dobitoc, şi abia acum mi-am dat seama. Sînt îndrăgostite amîndouă de mine, sînt geloase una pe alta, iar eu vin numai cînd sînt împreună. Am să le vizitez de-acum înainte pe rînd şi sînt sigur c-or să se prăpădească după mine. Întotdeauna mi s-a întîmplat aşa. Toate femeile m-au respins din pricina blestematei ăsteia de gelozii! *(Pleacă.)*

SCENA 10

Pe stradă

CHECCHINA, apoi TOFFOLO

CHECCHINA: Numai să vină nerușinata aceea de croitoreasă! Vreau să-și retragă cuvintele. Acuma-mi dau seama de ce a făcut-o; îl iubea pe Beppo, Beppo a părăsit-o, și ea, ca să se răzbune, a născocit toată povestea asta.

TOFFOLO: Sînteți aici, domnișoară Checca? Croitoreasa are să vină acuși-acuși...

CHECCHINA: Unde e?

TOFFOLO: Pe drum, și sosește îndată. Abia am putut-o scoate din casă. Nu voia să vină.

CHECCHINA: Nemernica! O mustră conștiința!

TOFFOLO: Iat-o!

CHECCHINA: Du-te în casă, că viu și eu curînd.

TOFFOLO *(aparte)*: Tare-mi place fata asta! Cu toate că știu cum stau lucrurile cu ea, parcă tot aș lua-o de nevastă! *(Pleacă.)*

CHECCHINA: Mă trec niște călduri, de simt că nu mă mai pot stăpîni, dar aici, în stradă, trebuie să mă port cu luare-aminte...

SCENA 11

ANZOLETTA și CHECCHINA

ANZOLETTA: Dragă domnișoară, iartă-mă dacă n-am venit mai devreme. Am o grămadă de treabă, așa că nu pot pleca de-acasă; și, colac peste pupăză, m-am mai și împuns la un deget, de nu mai pot lucra.

CHECCHINA: Era mai bine dacă-ți împungeai limba...

ANZOLETTA: Ce sînt vorbele astea, domnișoară?

CHECCHINA: Spune-mi, femeie flecară ce ești, dumneata ai spus că nu sînt fata tatălui meu?
ANZOLETTA: Eu nu mint. Ei bine, da, am spus!
CHECCHINA: Și cum ai putut face una ca asta?
ANZOLETTA: Mi-a spus-o și mie Catte, spălătoreasa.
CHECCHINA: Catte, spălătoreasa?
ANZOLETTA: Da, chiar ea.
CHECCHINA: Aflu eu îndată. Catte stă cu casa chiar aici.
ANZOLETTA: Cu plecăciune, domnișoară. Eu nevoie n-am de clevetiri.
CHECCHINA: Vino aici. Unde te duci?
ANZOLETTA: Acasă. Dac-aveți nevoie de rochie, trimiteți după ea. *(Pleacă.)*
CHECCHINA *(bătînd în ușă)*: Așteaptă! Ascultă, puțin îmi pasă de rochie! Vreau să vorbesc cu verișoara mea. Ei, Catte, ești acasă?

SCENA 12

CATTE și CHECCHINA

CATTE: Ei, tu ești, verișoară?
CHECCHINA: Eu, vezi bine.
CATTE: Voiai ceva?
CHECCHINA: Da, vreau ceva.
CATTE: Dar ce-i? Ești supărată?
CHECCHINA: Spune-mi, te rog, verișoară, pentru ce te-ai dus să spui că eu nu-s fata vărului dumitale, Toni?
CATTE: Eu n-am spus așa ceva.
CHECCHINA: Ba da, ai spus.
CATTE: Zău? Cui am spus?
CHECCHINA: Anzolettei, croitoreasa.
CATTE *(aparte)*: O, ce flecară! *(Tare.)* Ascultă, Checca, eu nu spun că n-am spus, dar vorbele astea nu le-am născocit eu.

CHECCHINA: Dacă nu-s vorbe născocite de tine, atunci de unde le știi?
CATTE: De la Sgualda.
CHECCHINA: Poftim, de la Sgualda! Vreau să dibui de unde vin scorniturile astea!
CATTE: O, mie nu-mi plac bîrfelile... *(Intră în casă.)*
CHECCHINA *(bătînd în altă ușă)*: Sgualda!

SCENA 13

SGUALDA și CHECCHINA

SGUALDA: Cine mă strigă?
CHECCHINA: Eu sînt, eu...
SGUALDA: Ce e? Ce poftești?
CHECCHINA: Dumneata ești doamna aceea binevoitoare care-a spus că eu nu-s fata vărului dumitale?
SGUALDA: Vai, dar cine ți-a spus asemenea lucruri?
CHECCHINA: Uite, donna Catte, care zice că i-ai dat a înțelege dumneata.
SGUALDA: Scumpa mea, mie nu-mi place să mint, dar, dacă am spus-o, înseamnă că așa e.
CHECCHINA: Cum ai putut spune una ca asta?
SGUALDA: Am spus-o, fiindcă cine mi-a zis mie o știa dintr-un loc sigur.
CHECCHINA: Vreau să știu cine ți-a spus și acela care ți-a spus-o ție să mi-o spună și mie.
SGUALDA: Mie mi-a spus-o mama.
CHECCHINA: Vreau s-o aud și eu cu urechile mele... Dar... a murit acum doi ani.
SGUALDA: De bună seamă că de la ea nu mai poți afla nimic.
CHECCHINA: Dar pe ce temei a rostit vorbele astea? Haide, spune-mi, vorbește, vreau să aflu tot.
SGUALDA: O, cine are rîie n-are decît să se scarpine! Eu n-am nevoie de vorbe de clacă. *(Intră în casă.)*

SCENA 14

CHECCHINA, singură

CHECCHINA: Ia te uită! Am umblat, am întrebat şi n-am aflat nimic. Cum să dau de firul scornelii ăsteia, care nu se ştie de la cine a pornit? Toffolo a pomenit de-o pricină oarecare... Poate o fi ştiind el ceva. Bine, mă duc acum la tata să mă lămurească el ce-i cu pacostea asta care mi-a căzut pe cap. Vai, biata de mine! Să nu-mi fie oare dînsul tată? Ar fi destul de rău, dar şi mai rău ar fi dacă nu m-ar mai lua Beppo. Dar pentru ce-o fi vrînd să mă lase? Dac-aş fi fost orfană, nu m-ar fi luat oare? Şi de ce? Dacă mama a greşit, cu ce sînt eu vinovată? *(Pleacă.)*

SCENA 15

BEATRICE, ELEONORA, apoi ANZOLETTA

BEATRICE: Bietul Lelio, şi-a primit pedeapsa!

ELEONORA: Nimic nu-mi face mai multă plăcere decît să-l scot din sărite.

BEATRICE: Să-i servim una caldă şi două reci.

ANZOLETTA *(Beatricei)*: Înaltă doamnă, mare pomană vă făcurăţi cu mine cînd i-aţi spus Checchinei că nu-i fata lui jupîn Toni!

BEATRICE: Trebuia să-i spun, ca să mă dezvinovăţesc pe mine.

ANZOLETTA: Bravo! Şi se mai spune că noi astea sîntem palavragioaice! După cîte văd, nici înaltele doamne nu ştiu să-şi ţină gura...

ELEONORA: Dar ce vezi tu rău în asta? Ţi-e frică poate de Checca?

ANZOLETTA: Nici pomeneală! Dar sînt o biată fată şi n-am nevoie de intrigării.

SCENA 16

CATTE, la fereastră, şi cele de mai înainte

CATTE: Îţi mulţumesc, Anzoletta, că te-ai dus şi-ai povestit vară-mi, Checca, tot ce ţi-am spus.
ANZOLETTA: Oh, n-am spus decît doamnei Beatrice.
CATTE: Eşti o nesăbuită!
ANZOLETTA: Eu, nesăbuită?

SCENA 17

SGUALDA, la fereastră, şi cele de mai înainte

SGUALDA: Hei, Catte! Eşti o flecară fără pereche!
CATTE: Eu, de ce?
SGUALDA: Ai vărsat tot ce ţi-am spus despre vară-mea, Checca.
CATTE: Eu i-am destăinuit numai Anzolettei, şi zăpăcita aia a umplut lumea.
ANZOLETTA: Eu n-am suflat decît doamnei Beatrice, şi ea o fi bătut toba peste tot.
BEATRICE: Eu n-am spus nimănui decît doamnei Eleonora.
ELEONORA: Şi eu numai lui Beppo.
SGUALDA: Haida-de, aveţi mîncărime la limbă cu toatele!
CATTE: Eu sînt cucoană, ştii, şi te rog să iei seama cum vorbeşti. Ele sînt flecare, nu eu.
ANZOLETTA: Cum, flecară o fată ca mine?
BEATRICE: Neobrăzatelor, vreţi să vă comparaţi cu noi?
ELEONORA: Obraznicelor, neruşinatelor!
SGUALDA: Neruşinate? Mă doare-n cot de fandoselile voastre!

CATTE: Cu toate că faci pe grozava, să știi că mie, una, nu mi-e frică.

BEATRICE *(Anzolettei)*: Ei, vezi, toate astea numai din pricina dumitale...

ELEONORA *(Anzolettei)*: Dumneata ai dus vorba.

ANZOLETTA: Mă prinde mirarea! Eu sînt o fată simplă, dar am mai multă minte decît dumneavoastră.

SGUALDA: Răspunde-le, răspunde-le, nu te speria!

CATTE: Rupe-i boneta!

BEATRICE: Să mergem! Nu-i de demnitatea noastră să ne pierdem vremea cu femeiuștile astea. Am să pun să le taie limba.

SGUALDA: Ia mai scutește-ne!

CATTE: Mămăliguță pripită!

SCENA 18

PANTALONE și TONI, care au ascultat cearta, și cele de mai înainte

PANTALONE: Ce-i, cumetrelor? De ce vă ciorovăiți?

TONI: Ce vorbe de clacă mai sînt și astea?

ELEONORA: Din pricina fetei aceleia nelegitime, care e fiica dumitale. *(Pleacă.)*

TONI: Aha!

BEATRICE: Da, fata aceea nelegitimă e cauza tuturor relelor. *(Pleacă.)*

TONI: Bravo!

ANZOLETTA *(lui Toni)*: Blestemate fie bastardele!

TONI: Frumos!

CATTE: Vere, ai grijă de odorul dumitale ca de ochii din cap! *(Pleacă.)*

SGUALDA: O, vere, află că în casa dumitale nu mai calc! Nu vreau să m-aleg cu vreun picior în spate... *(Pleacă.)*

SCENA 19

JUPÎN TONI și PANTALONE

TONI: Am rămas năucit!
PANTALONE: Cum vine treaba asta, jupîn Toni?
TONI: Nu mai știu ce-i cu mine.
PANTALONE: Era vorba de fata dumitale?
TONI: Da, domnule, de fata mea.
PANTALONE: Dar nu-i fata dumitale?
TONI: O, bietul de mine...
PANTALONE: Hai, descarcă-ți inima!
TONI: Să mergem și am să-ți spun totul.
PANTALONE: Ard de curiozitate să aflu.
TONI: Ce vrei să-ți spun?
PANTALONE: E fata dumitale, sau nu-i fata dumitale?
TONI: Nu, nu-i fata mea. *(Pleacă.)*
PANTALONE: Hei, unde te duci? Omul ăsta și-a pierdut mințile! *(Pleacă.)*

SCENA 20

Vedere spre canal; bărci

Sosește o barcă din care coboară SALAMINA, MUSA, PANDURO și MOCCOLO

SALAMINA: Prieteni, iată-ne în sfîrșit în scumpa noastră Veneție! Sînt douăzeci de ani de cînd n-am mai văzut-o, și de douăzeci de ani suspin după ea. Cu toate că m-am născut aiurea, în orașul acesta am făcut avere și nu mi-l mai pot smulge din inimă. Îl prefer adevăratei mele patrii. În aspra mea sclavie două lucruri mă chinuiau: depărtarea de această scumpă cetate și pierderea unicei mele fiice. Cerul mi-a dăruit libertatea, mi-a hărăzit să revăd Veneția și, cine

știe, poate mă ajută să-mi regăsesc și fiica... Musa, vino aici! Ai mai fost vreodată la Veneția?

MUSA: Demult... Pe atunci vindeam acadele.

SALAMINA: Pe atunci erai negustor, iar acuma ești servitor.

MUSA: Slujesc cu dragă inimă pe scumpul meu stăpîn Salamina.

SALAMINA: Acum nu mai sînt Salamina. Mi-am luat acest nume în Turcia, ca să-mi ușurez eliberarea. Acum sînt Ottavio Aretusi, negustor din Roma, care, cu mulți ani în urmă, negustoream la Veneția. Copii, cine dintre voi cunoaște pe un oarecare jupîn Toni Fongo?

PANDURO: Eu îl cunosc. Am navigat cu el în Levant și-mi aduc aminte că la Corfu i-a fost încredințată o fetiță, dimpreună cu o casetă de bani, ca să le ducă la Veneția.

SALAMINA: Și el ce-a făcut?

PANDURO: A adus fetița aici.

SALAMINA: Și pe urmă?

PANDURO: Pe urmă nu mai știu. M-am îmbarcat pe un vas englezesc și de-atunci nu l-am mai văzut.

SALAMINA: Nimeni dintre voi nu știe unde locuiește?

MOCCOLO: Ba eu știu.

SALAMINA: Da? Mă bucur. Unde?

MOCCOLO: Pe-aici, pe-aproape.

SALAMINA: Te încumeți să-l găsești?

MOCCOLO: Da, domnule, am să-l găsesc.

SALAMINA: Du-te și-l caută, iar eu te aștept aici la han.

MOCCOLO: Mă duc îndată. *(Pleacă.)*

SALAMINA: Dacă ai vreo treabă, poți pleca și dumneata.

PANDURO: Eu mă duc să-mi caut o veche iubită.

SALAMINA: Abia ai scăpat din robie și-ți și arde de dragoste?

PANDURO: Vreau să cîștig timpul pierdut. *(Pleacă.)*

SALAMINA: Lupu-şi schimbă părul, dar nărăvul ba. Oh, de m-ar ajuta cerul să-mi găsesc fata! Puţin îmi pasă de bani. Numai de scumpa mea fetiţă mi-e grijă...

SCENA 21

SGUALDA şi cei de mai înainte

SGUALDA: Ai văzut? Înaltele doamne credeau că mi-e frică de ele. Ei, da eu m-am născut în timpul carnavalului şi nu mă sperii de mutre pocite.
SALAMINA: S-o întreb pe femeia care-a ieşit din casa de colo, poate-l cunoaşte pe jupîn Toni.
SGUALDA *(aparte)*: Oh, cine-o fi mustăciosul ăsta?
SALAMINA: Bună ziua, fetico!
SGUALDA: Sluga dumneavoastră, stăpîne!
SALAMINA: Ia spune-mi...
SGUALDA: Vă rog foarte mult să-mi daţi pace!
SALAMINA: Departe de mine gîndul să te jignesc cu ceva. Spune-mi numai dacă cunoşti pe-un oarecare jupîn Toni Fongo...
SGUALDA: Dacă-l cunosc? E chiar vărul meu.
SALAMINA: Bine, mă bucur. Şi e la Veneţia?
SGUALDA: Da, domnule, e la Veneţia.
SALAMINA: Fii bună şi spune-mi: nu are cumva o fată?
SGUALDA: Da, domnule, are o fată care trece drept fata lui, dar de fapt nu e.
SALAMINA *(aparte)*: Mulţumesc cerului că mi-am găsit copila! Şi se ştie a cui este?
SGUALDA: Nu se ştie nimic. Jupîn Toni a spus că-i a lui.
SALAMINA *(aparte)*: Oh, ce bucurie! *(Tare.)* Ia spune-mi e frumoasă, deşteaptă, cuminte, modestă, inimoasă, cuviincioasă?
SGUALDA: E fiica dumitale cumva?

SALAMINA: Nu știu nimic... Povestește-mi doar ce știi despre ea.

SGUALDA: Îmi pare rău că nu vă pot spune prea multe lucruri bune despre dînsa.

SALAMINA: De ce?

SGUALDA: Eu sînt o femeie simplă, şi la mine ce-i în gușă și-n căpușă. Aflați, domnule, că e făgăduită unui băiat, fiul unui administrator de moşie, dar are un naş care-i toată ziua pe la ea prin casă, şi lumea vorbeşte multe. Vă rog să mă credeți că mi-e şi ruşine să spun că mi-e vară.

SALAMINA *(aparte)*: O, doamne, ce aud?

SGUALDA: E cît se poate de trufașă și cît priveşte pălăvrăgeala, n-are pereche.

SALAMINA *(aparte)*: O, fata mea, mai bine nu te-aş fi găsit!

SGUALDA: Într-adevăr, domnule, mi-ar părea rău să fie odrasla dumitale. Dar pe mine nu mă rabdă inima să nu spun adevărul.

SALAMINA: Nu, nu e fata mea. *(Aparte.)* Nu merită să fie.

SGUALDA: Dacă nu e fiica dumneavoastră, văd că ştiţi totuşi a cui e.

SALAMINA: Da, știu. E fiica omului ăstuia. *(Arată spre Musa.)*

SGUALDA: Nu-i ăsta ăla care vindea acadele?

MUSA: Mă cunoşti?

SGUALDA: Da, te cunosc.

SALAMINA *(aparte)*: Săracul, nenorocitul de Ottavio! Dar cel care mi-a crescut fata atît de rău va trebui să-mi dea socoteală! *(Pleacă.)*

MUSA: Mă cunoşti?

SGUALDA: Am spus o dată că da.

MUSA: Dacă mă cunoşti... *(Pleacă.)*

SGUALDA: Oh, ce-am aflat! Checca e fata ăluia cu acadele. Acu-i acu! Ei, Catte!

SCENA 22

CATTE, ieşind din casă, şi SGUALDA

CATTE: Ce-i?
SGUALDA: Nu ştii?
CATTE: Ce?
SGUALDA: Ştii a cui fată e Checca?
CATTE: A cui?
SGUALDA: A armeanului ăluia care vindea acadele.
CATTE: O, ce tot spui? De unde-ai aflat?
SGUALDA: Chiar acum am vorbit cu tatăl ei.
CATTE: Cu armeanul?
SGUALDA: Da, cu armeanul.
CATTE: O, ce mai procopseală!
SGUALDA: Aşteaptă, aşteaptă...
CATTE: Unde te duci?
SGUALDA: Mă duc să-mi iau fişiul. Fug să le povestesc tuturor prietenelor mele istoria asta grozavă! *(Intră în casă.)*
CATTE: Chiar că-i grozavă!

SCENA 23

ANZOLETTA şi CATTE

CATTE: Auzişi, Anzoletta? S-a aflat cine-i tatăl Checchinei.
ANZOLETTA: Haida-de! Cine-i?
CATTE: Armeanul care vindea acadele.
ANZOLETTA: Fugi de-aici...
CATTE: Da, pe onoarea mea!

SCENA 24

SGUALDA, cu fişiul pe ea, şi cele de mai înainte

ANZOLETTA: Ai aflat, donna Sgualda, a cui fată e Checca?

SGUALDA: Eu am știut-o înaintea tuturor.
CATTE: Așteaptă-mă numai să-mi iau basmaua și vin și eu. *(Intră în casă și se întoarce.)*
ANZOLETTA: Știi sigur?
SGUALDA: Am vorbit chiar cu tatăl ei.
ANZOLETTA: O să ne prăpădim de rîs!
CATTE: Iată-mă-s! Să mergem!
ANZOLETTA: Vin și eu cu voi.
SGUALDA: Da, da, o să ne distrăm de minune.
CATTE: Oh, dragă domnișoară Checca!
TOATE TREI: Acadele, acadele, acadele! *(Pleacă imitînd strigătul vînzătorului de acadele.)*

ACTUL III

SCENA I

Camera Checchinei

PANTALONE, CHECCHINA, BEPPO

PANTALONE: Haide, liniştiţi-vă, copii! Să ştiţi că totul e-n regulă. Jupîn Toni mi-a povestit cum stau lucrurile: la Corfu, un negustor i-a încredinţat o copilă de trei ani ca s-o aducă la Veneţia, iar el a îndrăgit-o atîta, încît nu l-a lăsat inima s-o părăsească. Între timp a aflat că tatăl fetei, în drum spre Moreea, a fost făcut sclav; atunci jupîn Toni s-a înţeles cu nevastă-sa să păstreze ei copilul, şi cum a trăit mai mulţi ani în Levant, a lăsat să se înţeleagă, cînd s-a stabilit în Veneţia, că e fata lui.

CHECCHINA *(lui Beppo)*: Ei, domnule, mai spui şi acuma că-s bastardă?

BEPPO: Eu n-am să-ţi mai spun nimic, totuşi nu se ştie încă cine-i tatăl tău.

PANTALONE: Vă asigur că e fiica unui om cinstit, a unui bun negustor, care a avut nefericirea să fie făcut sclav. Nu ţi-e de-ajuns? Nu mă crezi pe mine, naşul tău?

BEPPO: Vă cred, domnule, şi nu e greu să mă convingeţi... Ţin atît de mult la Checca... Numai de mi-aş putea salva reputaţia într-un fel.

PANTALONE: Haide, ţine şi mai departe la ea şi nu mai fi necăjit.

BEPPO *(apropiindu-se de ea)*: Scumpa și draga mea Checchina!
CHECCHINA *(mîhnită)*: Pleacă, domnule, pleacă de-aici, eu sînt o bastardă!
PANTALONE: Vezi? E supărată.
BEPPO: Nu mă mai chinui... Știi bine că te iubesc!
CHECCHINA: Dacă mă iubeai cu adevărat, n-ai fi spus că vrei să mă părăsești.
PANTALONE: Auzi? Are dreptate...
BEPPO: Blestemat să fie cel care a scornit toate astea!
PANTALONE: Vinovate sînt flecărelile. Dar ce-a fost a fost. Să terminăm cu asta o dată pentru totdeauna! *(Lui Beppo.)* Vino aici și dă-mi mîna.
BEPPO: Cu plăcere, nașule.
PANTALONE: Fino, dă-mi și dumneata mîna.
CHECCHINA: Eu nu!
PANTALONE: De ce nu?
CHECCHINA: Fiindcă sînt o bas...
PANTALONE: Haide, nu mai rosti cuvintele astea urîte. Dă-mi mîna.
CHECCHINA: Nu vreau să vă dau nimic.
PANTALONE: Haide, nu te mai lăsa rugată...
CHECCHINA: V-am spus o dată că nu!
PANTALONE: Ascultă, dacă te încăpățînezi, o să spun și eu că e adevărat că ești o bas...
CHECCHINA: Îți dau, îți dau mîna...
PANTALONE: Foarte bine! Haide, dragii mei logodnici, dați-vă mîna și împăcați-vă.
CHECCHINA *(mînioasă, lui Beppo)*: Măgarule, cîine!
BEPPO: Nu, viața mea...
CHECCHINA: Ai vrut să mă părăsești!
BEPPO: Nu, sufletelul meu...
PANTALONE: Haide, șireților, îmi lasă gura apă cînd vă văd.
BEPPO: Nașule, cînd facem nunta?
PANTALONE: Jupîn Toni a spus că pînă în zece sau douăsprezece zile.
BEPPO: Auzi colo, zece sau douăsprezece zile!

PANTALONE: Găsești că e prea curînd?
CHECCHINA: Găsesc c-ar fi bine s-o facem mîine sau poimîine.
BEPPO: Chiar așa, mîine-poimîine.
PANTALONE *(lui Beppo)*: Vrei să cam grăbești lucrurile, mi se pare...
BEPPO: N-am putea-o face diseară?
PANTALONE: O, ce șireți, ce afurisiți! Dac-ar fi fost aici jupîn Toni, l-aș fi convins să pună el totul la cale. Ei, dar eu trebuie să plec acum.
BEPPO: Luați loc.
PANTALONE: Ce să mai iau loc? Tu... rămîi aici?
CHECCHINA: Păi... nu-i logodnicul meu?
PANTALONE: O, nu-i pot lăsa pe logodnici singuri. Pe jupîn Toni l-a chemat un străin, și pe mine m-a lăsat să păzesc fata, nu pe tine... Beppo, vino cu mine!
BEPPO: Fac ce-mi poruncești, nașule.
CHECCHINA: Ia te uită la el cum mi-l ia!...
PANTALONE: Fată dragă, ai răbdare. Cînd o să-ți fie bărbat, o să stea cu tine cît ți-o plăcea.
CHECCHINA: E nevoie de atîta canon pînă să-mi fie bărbat?
PANTALONE: Haide, dacă pot să pun lucrurile la cale, vă căsătoriți chiar diseară.
BEPPO: Să trăiești, nașule!
CHECCHINA: O, de-ar fi așa, nașule...
BEPPO: Fii binecuvîntat, nașule!
CHECCHINA: O, scumpul meu naș!
PANTALONE: Hai să mergem, că nășia asta mă duce-n ispită.
BEPPO: Rămîi cu bine, viața mea!
CHECCHINA: Întoarce-te cît mai repede, frumosule!
BEPPO: Să mergem, nașule...
CHECCHINA: Mă bizui pe dumneata, nașule!
BEPPO: Fii binecuvîntat, nașule!
CHECCHINA: Scumpul meu naș!

PANTALONE: Terminați odată cu nașule! *(Pleacă cu Beppo.)*
CHECCHINA: În sfîrșit, bine că s-a descoperit adevărul! Ia te uită ce de ițe au încurcat femeile alea! Și eu, biata, era să plătesc toate oalele sparte...

SCENA 2

JUPÎN TONI și CHECCHINA

TONI: Bucură-te, Checchina!
CHECCHINA: Știu tot. Domnul Pantalone mi-a spus tot.
TONI: Ți-o fi spus că nu sînt eu tatăl tău...
CHECCHINA: Da, domnule, mi-a spus.
TONI: Ei bine, află de la mine că tatăl tău s-a întors la Veneția.
CHECCHINA: Oh, ce bine-mi pare! L-ai văzut? I-ai vorbit?
TONI: Nu, nu l-am văzut și nici nu i-am vorbit. A trimis după mine, dar cînd am sosit, ia-l de unde nu-i! Un marinar mi-a spus că s-ar afla aici, și-am venit să-ți aduc vestea asta ca să te bucuri și tu.
CHECCHINA: Pe drept cuvînt pot spune că trăiesc o zi fericită. Mai întîi fiindcă-mi voi vedea tatăl, apoi fiindcă Beppo o să mă ia de nevastă.
TONI: De, știu și eu? Poate că da, poate că nu...
CHECCHINA: Ce fel de vorbă-i asta? Nu-i logodnicul meu?
TONI: Cît timp ți-am ținut eu loc de părinte, îți puteam cere să faci ceea ce mi se părea mie că-i bine. Acum însă a venit adevăratul tău tată și va trebui să faci după voia lui.
CHECCHINA: Și dacă n-o să vrea să-l iau pe Beppo?
TONI: Atunci o să trebuiască să-l părăsești.

CHECCHINA: O, biata de mine! Crezi că s-ar putea împotrivi?
TONI: Cine știe? Poate că vrea să te mărite cu cineva de neam mai înalt.
CHECCHINA: Tată... ascultă... întotdeauna ai să fii tatăl meu!
TONI: Și eu am să te iubesc întotdeauna ca pe fiica mea.
CHECCHINA: Tată, dacă mă iubești, ajută-mă!
TONI: Ce-ai dori?
CHECCHINA: Ajută-mă să mă mărit cu Beppo înainte de-a afla celălalt tată.
TONI: Scumpă fată, n-aș vrea să-l mîhnesc...
CHECCHINA: Lucrul o dată făcut rămîne bine făcut.
TONI: Să mai chibzuim...
CHECCHINA: Scumpul meu părinte, dacă mă iubești...
TONI *(aparte)*: Mi se rupe sufletul... *(Tare.)* Haide, să fac așa fel ca să fii mulțumită!
CHECCHINA: Dacă-l pierd pe Beppo, în trei zile mă îmbolnăvesc și-apoi mor de dorul lui. *(Pleacă.)*
TONI: N-am să precupețesc nimic ca Beppo să fie al tău. Biata copilă, întotdeauna am s-o iubesc! *(Pleacă.)*

SCENA 3

Pe stradă

BEPPO, apoi CATTE

BEPPO: Ard de nerăbdare s-o strîng în brațe pe scumpa mea Checchina! Din pricina flecarelor ălora eram gata s-o pierd.
CATTE: Acadele, acadele!
BEPPO: Donna Catte, știi că Checchina nu-i o bastardă?
CATTE: Acadele, acadele!
BEPPO: Ce-o mai fi și cu acadelele astea? E-ntr-o ureche! *(Pleacă.)*

SCENA 4

SGUALDA, apoi ANZOLETTA şi BEPPO

SGUALDA: Acadele, acadele!

BEPPO: Donna Sgualda, ştii cine e verişoara dumitale Checchina?

SGUALDA: Acadele, acadele! *(Intră în casă.)*

BEPPO: Şi asta are ce are cu acadelele! Nu mai sînt în stare să pricep nimic...

ANZOLETTA *(aparte)*: Iată-l şi pe domnul logodnic!

BEPPO: Şi dumneata, donna Anzoletta, ai aflat cine-i Checchina?

ANZOLETTA: O da, domnule, am aflat.

BEPPO: Haide atunci, spune!

ANZOLETTA: E fiica ăluia care vinde acadele.

BEPPO: Ce vorbeşti? Fiica ăluia care vinde acadele?

ANZOLETTA: O, dragul de el! Doar vii din oraş, atunci trebuie să ştii mai bine decît mine.

BEPPO: Donna Anzoletta, mă ucizi! Cine ţi-a spus asta?

ANZOLETTA: Cine mi-a spus? E oare vreun secret? O ştie jumătate din Veneţia. Tatăl ei a sosit acuma, iar mîine ai să-l auzi în piaţă strigînd: „Acadele, acadele!"

BEPPO: Prin urmare ăla e negustorul cel străin, tatăl Checchinei! Aşa? Păcatele mele! Donna Anzoletta, mă tem că-ţi rîzi de mine.

ANZOLETTA: Dacă nu mă crezi, întreabă-le pe donna Sgualda şi pe donna Catte, şi-apoi n-ai decît să-i întrebi pe toţi; toţi ştiu şi toţi rîd. O, dragul de el, bietul mire! Acadele, acadele! *(Pleacă.)*

BEPPO: Vai, doamne, simt că mă prăpădesc! Dac-aşa stau lucrurile, cum am s-o mai pot lua? Vreau să cunosc adevărul! Ei, donna Catte! *(Bate la uşa ei.)*

SCENA 5

CATTE şi BEPPO

CATTE: Ce doreşti, domnule?
BEPPO: Draga mea, te rog din inimă, spune-mi ce ai aflat despre Checca?
CATTE: Am aflat că-i fata domnului „Acadea".
BEPPO: Vezi, să nu te înşeli!
CATTE: Nu, nu mă-nşel. Checca nu-i verişoara mea, e fata domnului Acadea, şi dacă nu mă crezi pe mine, întreab-o pe donna Sgualda. Ei, Sgualda!

SCENA 6

SGUALDA şi cei de mai înainte

SGUALDA: Cine mă strigă?
CATTE: Spune şi tu ce ştii despre Checca...
SGUALDA: E fata domnului Acadea.
BEPPO: Simt că-mi vine rău. Bagă de seamă, să nu te-nşeli!
SGUALDA: Am vorbit chiar eu cu tatăl ei.
CATTE: E aici, e aici, la Veneţia.
SGUALDA: Dac-ai vedea ce mutră are!
CATTE: Dac-ai vedea ce barbă minunată are!
SGUALDA: O să ai un socru grozav!
CATTE: Şi în ce familie de seamă o să intri!
SGUALDA: Ce mire arătos!
CATTE: Şi ce mireasă aleasă!
SGUALDA: O, dac-ai să vrei să te îndeletniceşti cu meseria socrului, n-ai să te osteneşti prea mult. Ai să umbli c-un coşuleţ şi-ai să strigi: „Acadele, acadele!"
CATTE: Şi ce bine are să-ţi mai stea! Acadele, acadele!
AMÎNDOUĂ: Acadele, acadele! *(Intră în casele lor strigînd.)*

BEPPO: Vai de capul meu! Nu mai pot! Să mi se ducă mie buhul că m-am însurat cu fata unui om pe care nimeni nu-l stimează și de care-și bate joc toată lumea? S-ar putea să nu fie totuși adevărat. Pe Checca o iubesc... Dac-o părăsesc, mor! Și totuși va trebui s-o las.

SCENA 7

CHECCHINA, purtînd un fișiu pe cap, și BEPPO

CHECCHINA: O, Beppo! Tocmai te căutam.
BEPPO *(aparte)*: Vai, bietul de mine!
CHECCHINA: Știi că a sosit la Veneția adevăratul meu tată?
BEPPO: Mda... știu, știu!
CHECCHINA: Ce, te temi că n-o să vrea să te iau? Te temi că nu-mi va îngădui s-o fac?
BEPPO: Cum să nu vrea? Unul ca el să nu mă vrea pe mine? Socoți că sînt mai prejos decît tatăl tău?
CHECCHINA: Dar cine e tatăl meu? Mi s-a spus că e negustor.
BEPPO: Într-adevăr, un negustor... de vază, care face un negoț grozav! L-ai văzut? L-ai cunoscut?
CHECCHINA: Încă nu.
BEPPO: Știi cine e tatăl tău?
CHECCHINA: Cine?
BEPPO: Ah, te rog!
CHECCHINA: Haide, spune-mi, cine-i?
BEPPO: Biata Checchina!
CHECCHINA: Cine-i?
BEPPO: Ăla care vinde acadele.
CHECCHINA: Acela... este tata?
BEPPO: Mi se frînge inima, nu mai pot!
CHECCHINA: O, scumpul meu Beppo, mi se pare cu neputință!
BEPPO: Din nenorocire ăsta-i adevărul.

CHECCHINA: Atunci ce se va alege de mine?
BEPPO: Taică-meu n-o să-mi mai îngăduie să te iau...
CHECCHINA: Şi tu ai să mă părăseşti?
BEPPO: Eu o să mă prăpădesc...
CHECCHINA: Ah, n-ai mai vorbi aşa dacă m-ai iubi!
BEPPO: Scumpa mea Checca, tatăl meu e un om de vază, e administrator de moşie, e om de neam. Am rude mai presus decît mine. Doamne, doamne, nu ştiu ce să fac...
CHECCHINA: Lasă-mă, părăseşte-mă! Ştiu eu ce am de făcut.
BEPPO: Ce ai de făcut?
CHECCHINA: Să m-arunc în fîntînă!
BEPPO: Nu, nu, viaţa mea, nu vorbi aşa!
CHECCHINA: Sau mă iei de nevastă, sau mă înec.
BEPPO: Vine cineva.
CHECCHINA: Cine?
BEPPO: Dumnezeule, pe cine văd?
CHECCHINA: Pe cine?
BEPPO: Pe tatăl tău.
CHECCHINA: Cel cu...
BEPPO: Cel cu acadelele.
CHECCHINA: Simt că mă trec nişte sudori reci.
BEPPO: Nu vreau să dau ochii cu el. Checca, sufletul meu, fie-ţi milă! *(Pleacă.)*
CHECCHINA: Sărmană nefericită! Mi se putea oare întîmpla ceva mai rău?

SCENA 8

SALAMINA, MUSA, TONI, PANTALONE şi CHECCHINA

TONI: Checchina, bucură-te, ţi-a venit tatăl.
CHECCHINA *(aparte)*: O, Doamne, tatăl meu? Sînt disperată! Nu vreau să-l văd, nu vreau să-l salut! *(Pleacă.)*

SALAMINA: Cum, fiica mea fuge de mine?
PANTALONE: N-o fi știind c-a fost descoperit la Veneția adevăratul ei tată.
TONI: I-am spus eu ceva, dar biata fată a văzut atîta lume, încît s-a rușinat și a plecat acasă.
SALAMINA: Domnule Pantalone, toată lumea spune că ești un om cinstit și cred în cuvintele dumitale. Socot că nu sînt adevărate vorbele care mi s-au spus despre fiica mea, Checchina. Sînt sigur că e înțeleaptă, cuminte și voi avea motive să-i mulțumesc lui jupîn Toni că mi-a crescut-o atît de frumos.
PANTALONE: Jupîn Toni e un om de ispravă și totdeauna a făcut lucrurile cu judecată.
TONI: Cum îți spuneam, domnule Ottavio, fata e făgăduită unui băiat foarte cumsecade și de treabă, fiul unui administrator de moșie. Dacă nu i-o dăm, are să se prăpădească.
SALAMINA: Situația în care mă aflu acum nu-mi îngăduie să resping o asemenea partidă, și nici nu vreau s-o lipsesc pe fiica mea de norocul de-a se căsători cu un om de condiție bună.
TONI: Din banii ce mi i-ai încredințat mai am o sută de ducați, pe care am să i-i dau de zestre.
SALAMINA: Ești un om de ispravă.
TONI: Să mergem acasă. Să găsim fata și s-o înveselim și pe ea. *(Pleacă.)*
PANTALONE: Sărăcuța! Acasă trebuie să fie... și ce s-o mai fi frămîntînd!
SALAMINA: Am s-o îmbrățișez și mai mulțumit cînd știu că pot să contribui la fericirea ei dîndu-i consimțămîntul. Haidem, Musa! *(Pleacă.)*
PANTALONE: Să mergem, dragă domnule Acadea.
MUSA: Și dumneata mă cunoști?
PANTALONE: Firește că te cunosc. Unde-ai stat pînă acuma?
MUSA: Am fost sclav.
PANTALONE: Și acum ai vreo slujbă?

MUSA: Acum... vreau să vînd acadele. (*Pleacă.*)
PANTALONE: Are o mutră... de te sperie! De bună seamă că Checchina a fugit de frica lui. (*Pleacă.*)

SCENA 9

Stradă cu case frumoase

LELIO și ARLECCHINO

LELIO: Nenorocită soartă!
ARLECCHINO: Soartă trădătoare!
LELIO: Un om ca mine să fie luat în batjocură de femei?
ARLECCHINO: Un om ca mine să moară de foame?
LELIO: Există ins mai distins ca mine?
ARLECCHINO: E oare pe lume om mai lihnit ca mine?
LELIO: Există oare figură mai desăvîrșită decît a mea?
ARLECCHINO: Există dinți mai puternici decît ai mei?
LELIO: S-a pomenit talie mai subțire decît a mea?
ARLECCHINO: S-a pomenit stomac mai gol decît al meu?
LELIO: Ah, îmi amintesc cîte femei am fermecat...
ARLECCHINO: Ah, mi-aduc aminte cîte talere am golit...
LELIO: Și acum nu mai sînt același?
ARLECCHINO: Și acum nu se mai mănîncă?
LELIO: Ah, Lelio, curaj!
ARLECCHINO: Arlecchino, nu-ți pierde nădejdea!
LELIO: Arlecchino!
ARLECCHINO: Domnule?
LELIO: Bate la poarta aceea!
ARLECCHINO: Da, domnule, îndată. (*Bate la han.*)
LELIO: Nu acolo, la cealaltă.
ARLECCHINO: Acolo e hanul unde se poate mînca.
LELIO: Și acolo e casa unde locuiește adorata mea Beatrice. Simt nevoia să-mi înveselesc ochii.
ARLECCHINO: Și eu simt nevoia să-mi înveselesc măselele.

LELIO: Bate și nu mai pierde timpul.

ARLECCHINO: Uitați-vă cum am să fac: am să bat și colo, și colo. Într-o parte pentru dumneavoastră, și dincolo pentru mine. *(Arată hanul și casa.)*

LELIO: Fă cum vrei.

ARLECCHINO: Ei, voi din casă!... Ei, voi din han! *(Bate la amîndouă ușile.)*

SCENA 10

BEATRICE, la fereastră, și cei de mai înainte

BEATRICE: Iată-l pe preagrațiosul domn Lelio...

ARLECCHINO: Au răspuns aici unde cauți dumneata. Aici unde am eu interes e deschis. Dumneata îți încînți privirea, eu îmi încînt nasul, fiindcă nici dumneata și nici eu nu avem lețcaie ca să ne astîmpărăm foamea. *(Intră în han.)*

LELIO: Mă închin frumuseții dumneavoastră...

BEATRICE: Și eu urîțeniei dumneavoastră...

LELIO: Doamnă, fie-vă milă de mine!

BEATRICE: Într-adevăr, mi-e milă de dumneavoastră.

LELIO: Vă e milă? Mă iubiți cu adevărat?

BEATRICE: Mi-e milă de dumneavoastră, dar nu vă iubesc.

LELIO: Dacă nu mă iubiți, de ce vă e milă de mine?

BEATRICE: Vă compătimesc fiindcă sînteți smintit. *(Pleacă.)*

LELIO: O, doamne, ce lovitură ucigătoare pentru inima mea! Eu, smintit? Eu care, în delicatețea iubirii mele, nu cedez nici celor mai ademenitoare îndemnuri ale lui Amor? Dar dacă ea mă disprețuiește, Eleonora va fi mai drăguță, mai dreaptă, va ști să aprecieze meritele omului, să le prețuiască. *(Bate la altă ușă.)* Ei, nu-i nimeni?

SCENA 11

ELEONORA, la fereastră, și LELIO

ELEONORA: Dumneavoastră sînteți, domnule Lelio?

LELIO: Eu sînt acela care suspină.

ELEONORA: Bietul băiat! Suspinați din pricina dragostei, sau a foamei?

LELIO: Suspin din pricina foamei de dragoste.

ELEONORA: Și veniți la mine ca să vă săturați? Sărmanul! Aici nu se găsește carne pentru dinții dumneavoastră.

LELIO: Am să mor de inimă rea.

ELEONORA: Biata omenire! O să numere un nebun mai puțin.

LELIO: Se poate să mă jigniți într-atîta? Să mă disprețuiți într-atîta?

ELEONORA: O, domnule, dimpotrivă, am pentru dumneavoastră toată stima și considerația; și, ca să vă conving, iată că, înainte de-a pleca, vă fac o adîncă plecăciune. *(Pleacă.)*

LELIO: Mă lasă, fuge, își bate joc de mine! Bietul Lelio, nefericitul Lelio! Iată-mă cu două groaznice necazuri pe umeri: fără iubire și fără bani. Mor de foame și nu am cu ce mă sătura. Ard de dragoste și nu găsesc înțelegere. Ce viață nenorocită! Iată o femeie! Ah, frumusețea ei mă-ncîntă!

SCENA 12

CHECCHINA și LELIO

CHECCHINA: Tare sînt nenorocită! Nu se află nici un leac pentru mine. Beppo mă părăsește. Toți își bat joc de mine, toți mă jignesc, mă poreclesc „acadea". O să-l pierd pe dragul meu Beppo, sufletul meu, inima mea. Mor, nu mai pot!

LELIO: Ce aveți, frumoasă zeiță?
CHECCHINA: Mor... *(Leșină în brațele lui Lelio.)*
LELIO: Iată-mă-s cum e mai bine! A leșinat în brațele mele. Ce trebuie să fac?

SCENA 13

SGUALDA și CATTE, care ascultă, și cei de mai înainte

LELIO: Iată ce-am să fac: am s-o duc la han, poate și-o reveni. *(O duce la han.)*
SGUALDA: O, ce spui de asta?
CATTE: Ai văzut?
SGUALDA: De-a dreptul în brațe!
CATTE: O, ce mironosiță e, draga de ea!
SGUALDA: Parcă nu le-ai cunoaște pe de-alde astea...
CATTE: E dăruită cu toate podoabele...
SGUALDA: De-a dreptul la han. Nici mai mult, nici mai puțin!
CATTE: O, ce fată cinstită!

SCENA 14

BEPPO, SGUALDA și CATTE

BEPPO: Fetelor, n-ați văzut-o pe Checca?
SGUALDA: Da, domnule, am văzut-o.
BEPPO: Sărmana! Deznădejdea a făcut-o să-și piardă mințile. Unde-ați văzut-o? Unde s-a dus?
CATTE: Nu-i departe de aici.
SGUALDA: Nu te pierde cu firea, stă bine unde stă.
BEPPO: Fie-vă milă, spuneți-mi, unde e?
CATTE: La han.
BEPPO: La han? Pentru ce?

SGUALDA: Ca să se distreze.
BEPPO: Cu cine?
CATTE: Cu un domnişor cu perucă.
BEPPO: Ah, donna Catte! Îţi baţi joc de mine.
CATTE: Auzi, Sgualda... cică-mi bat joc de el.
SGUALDA: Ştii cine-şi bate joc de tine? Nenorocita aceea de Checca. E în han cu un străin.
BEPPO: O, ce-mi aud urechile?
SGUALDA: Dacă nu crezi, du-te de vezi.
CATTE *(dînd să plece)*: Ehei, o mai ţinea şi în braţe... Dar ţi-am spus destule.
SGUALDA *(dînd şi ea să plece)*: A dus-o înăuntru.
CATTE: Aici, în văzul lumii, fără ruşine.
SGUALDA: Cu un străin...
CATTE: Bietul băiat! Mi se rupe inima de mila lui! *(Pleacă.)*
SGUALDA: Mai rău decît o domnişoară „acadea", e din alea... care se duc la han. *(Pleacă.)*
BEPPO: Nu-mi vine a crede. Nu merită să dai crezare flecarelor ăstora. Nu, nu poate să fie adevărat. Vreau să aflu însă cum stau lucrurile. Ei, cei de la han! Nu-i nimeni?

SCENA 15

CHELNERUL şi BEPPO

CHELNERUL: Ce porunciţi?
BEPPO: Spune-mi, te rog, o cunoşti pe Checchina, fiica lui jupîn Toni?
CHELNERUL: Fireşte c-o cunosc... e sus într-o odaie cu un străin.
BEPPO: Într-o odaie cu un străin! Şi ce face acolo?
CHELNERUL: Eu nu-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala. Slugă preaplecată! *(Pleacă.)*
BEPPO: Ah, sărmane Beppo, sînt trădat, ucis...

SCENA 16

ARLECCHINO, ieșind din han, și BEPPO

ARLECCHINO: Cum am făcut, cum am dres, dar tot am înfulecat ceva, și parcă mi-e mai bine acum.

BEPPO: Scumpul meu domn Arlecchino, spune-mi, că dumneata vii de la han, n-ai văzut-o cumva pe Checchina?

ARLECCHINO: Oho, dac-am văzut-o...

BEPPO: Ce făcea la han?

ARLECCHINO: E într-o cameră cu stăpînul meu.

BEPPO: O, Doamne! Și ce face?

ARLECCHINO: *Qui potest capere, capiat.*[1] *(Pleacă.)*

BEPPO: Cine-ar fi spus că o fată ca ea are s-ajungă atît de rău? Dumnezeule! Mă tem că și-a pierdut mințile și c-a înnebunit din pricina mea.

SCENA 17

SALAMINA, MUSA, TONI, PANTALONE și BEPPO

PANTALONE: În sfîrșit, iată-te! Te-am căutat pretutindeni!

TONI: Iată-l pe tatăl Checchinei! E mulțumit de căsătoria asta și vrea să te îmbrățișeze.

BEPPO: Frumoasă căsătorie îmi pregătiți!

TONI: Ce vrei să spui?

BEPPO: Vreți să mă însurați cu fata domnului Acadea.

TONI: De unde ai mai scos nerozia asta?

MUSA: Eu n-am copii.

PANTALONE: Ești greșit, băiete, ești greșit.

---

[1] „Cine poate înțelege, să înțeleagă." (în limba latină în original) (n.r.).

SALAMINA: Domnule, eu sînt tatăl Checchinei și sînt un negustor cinstit.
BEPPO *(lui Toni)*: Adevărat? Dumnealui e tatăl Checchinei?
TONI: Chiar el. Un om de ispravă, care are o avere frumoasă, și care, în curînd, se va întoarce iar aici.
BEPPO *(lui Pantalone)*: Acesta e tatăl ei?
PANTALONE: Întocmai; domnul Ottavio Aretusi, un om cumsecade și cu o situație frumoasă.
BEPPO: Vai, bietul de mine!
PANTALONE: Ce e, ce s-a întîmplat?
BEPPO *(lui Salamina)*: Dumneata ești tatăl Checchinei?
SALAMINA: Da, domnule, eu.
BEPPO: O, bietul de dumneata! O, bietul de mine!
SALAMINA: Dar dumneata mă sperii!
PANTALONE: Trebuie să fie vorba de-o veste groaznică.
TONI: Dragă Beppo, nu mă mai ține cu sufletul la gură, spune, ce e?
BEPPO: Știți unde e Checchina?
TONI: Unde să fie? Acasă.
BEPPO: Ba la hanul ăla.
TONI: La han? Ce caută acolo?
BEPPO: E cu un străin.
PANTALONE: Ce naiba tot spui?
BEPPO: Ah, în han, în brațele unui străin...
SALAMINA: O fi, deci, adevărat ce spun femeile acelea despre Checchina?
PANTALONE: E cu neputință să se afle acolo.
TONI: Și eu zic la fel.
BEPPO: Eu sînt sigur, sînt convins. Mă trădează. Nu merită s-o iubesc. Luați-vă nădejdea de-a mă mai vedea! *(Pleacă.)*
PANTALONE: Stai, ascultă! Eu mă duc acasă, iar voi duceți-vă la han, să vedeți despre ce-i vorba. Ei, finule... Fuge de parc-ar zbura. De data asta,

ca să fiu naș, risc să-mi rup și-un picior. *(Pleacă alergînd.)*

SALAMINA: Ce spui, jupîn Toni?

TONI: Spun că, pînă nu văd, nu cred. Să mergem la han, să mergem și să vedem.

SALAMINA: Eu nu vreau să merg. Nu vreau să mă amărăsc și mai tare văzînd o fată lipsită de demnitate.

SCENA 18

CHECCHINA, din han, urmată de LELIO, și cei de mai înainte

LELIO *(Checchinei)*: Stați puțin!

CHECCHINA: Plecați, domnule, și lăsați-mă în pace!

SALAMINA: Iat-o, nemernica!

TONI: E cu străinul.

CHECCHINA: Tată, ajutor!

TONI: Pleacă de-aici, eu nu sînt tatăl tău!

CHECCHINA: Ajutor! Mă omoară!

TONI: Cine te omoară?

CHECCHINA: M-am trezit în han, fără să știu cum am ajuns acolo.

TONI: Fără să știi? Spune dumneata, domnule, cum vine treaba asta?

LELIO: Vă spun numaidecît: mă plimbam pe-aici... așa, ca să iau puțin aer... și apare această biată fată care părea foarte deznădăjduită. Am întrebat-o cît se poate de cuviincios ce are. Ea a leșinat, și eu, ca s-o ajut, am dus-o în han. Acum, că și-a revenit, fuge de mine, și în loc să-mi mulțumească, se poartă de parcă aș fi un ucigaș.

TONI: Acum înțeleg totul. Biata copilă, e nevinovată!

SALAMINA: Eu nu pot să dau crezare unui om suspect. S-ar putea să fie o simplă născocire.

SCENA 19

BEATRICE, apoi ELEONORA, și cei de mai înainte

BEATRICE: Domnii mei, nu vă îndoiți de spusele Checchinei. Eu am văzut totul de la geam! Am văzut cum a leșinat și l-am văzut și pe domnul acesta ajutînd-o.

ELEONORA: Într-adevăr, domnii mei, lucrurile s-au petrecut întocmai cum le povestește doamna Beatrice. Eu, de după perdea, am văzut amîndouă scenele: și pe cea cu domnul Lelio și pe cea cu Checchina, și am fost tare mulțumită că fata a primit o mînă de ajutor.

TONI: Auzi, domnule Ottavio? Fata e nevinovată... nevinovată ca o porumbiță.

SALAMINA: Dar atunci de ce-i deznădăjduită?

TONI: Spune, fata mea, pentru ce te-ai necăjit atîta?

CHECCHINA: Fiindcă Beppo vrea să mă părăsească.

TONI: Și de ce vrea să te părăsească?

CHECCHINA: Din pricina tatălui meu.

TONI: Uite-l aici pe tatăl tău.

CHECCHINA: O, Doamne! Omul cu acadelele?

MUSA: Nu mă amestecați și pe mine, nu mă amestecați!

SALAMINA: Nu, scumpă fată, tatăl tău sînt eu: Ottavio Aretusi, care ți-a dat viața și care acum te îmbrățișează cu dragoste.

CHECCHINA: Ei, Beppo, unde ești, Beppo?! Sufletul meu, unde ești? O, Doamne, mor de bucurie!

TONI: Mă duc eu să-l caut. *(Pleacă.)*

SALAMINA: Hai, liniștește-te! Am aflat de dragostea voastră și sînt mulțumit că te măriți cu cel pe care-l iubești.

CHECCHINA: Dar unde e Beppo? Unde e?

SALAMINA: Noi sîntem oameni de obîrșie destul de bună, dar averea mi-e modestă fiindcă am fost

ani de zile sclav. Marea mea mîngîiere e să te văd pe tine, singura-mi fiică, soția aceluia pe care-l iubești așa de mult.

CHECCHINA: Căutați-l pe Beppo, vă rog!

SALAMINA: Beppo e supărat pe tine.

CHECCHINA: Dar din ce pricină?

SALAMINA: Fiindcă a aflat că ești în han cu un străin și nu știa de ce.

CHECCHINA *(lui Lelio)*: O, diavol blestemat, din cauza ta.

LELIO: Eu nu ți-am făcut decît bine.

CHECCHINA: Asta-i adevărat, și cerul are să te răsplătească după cum meriți.

SCENA 20

BEPPO, adus de PANTALONE, TONI și cei de mai înainte

PANTALONE: Uite-l c-a venit, uite-l c-a venit!...

TONI: Vine, vine...

CHECCHINA: Ah, Beppo, sufletul meu!

BEPPO: Ah, dumnezeule, nu mai pot!

TONI: Sărăcuțul! I s-au povestit o mulțime de lucruri urîte. Acum însă știe totul, e mulțumit și e numai al tău.

CHECCHINA: Ești cu totul și cu totul al meu?

BEPPO: Da.

CHECCHINA: O, iubitule!

BEPPO: O, fii binecuvîntată!

PANTALONE: Fă o faptă bună, domnule Ottavio, și lasă-i să se căsătorească.

SALAMINA: Eu nu mă opun.

TONI: Foarte bine, atunci îi unim aici și imediat.

PANTALONE: Curaj, curaj!

BEPPO: Doamne...

CHECCHINA: Hai, ce mai atîta vorbă! Dă-mi mîna.
PANTALONE: Hai, hai, curaj!
BEPPO: Poftim mîna.
CHECCHINA: Şi inima?
BEPPO: Şi inima.
CHECCHINA: Toată?
BEPPO: Toată.
TONI: Trăiască mirii! Trăiască!

SCENA ULTIMĂ

SGUALDA, CATTE şi cei de mai înainte

SGUALDA: Ce-i tămbălăul ăsta?
CATTE: Ce-i veselia asta?
PANTALONE: Nu vedeţi? Checchina e mireasă.
SGUALDA *(tot batjocoritor)*: Acadele! Acadele!
MUSA: Ce vrea să spună cu acadelele?
SGUALDA: Vreau să spun că domnul Acadea e tatăl miresei.
CATTE: Uite-l şi pe jupîn Beppo...
PANTALONE: Nu, cucoanelor! Nu, flecarelor! Tatăl Checchinei, socrul lui Beppo, e domnul acesta, un negustor de vază şi cu renume.
SGUALDA: Haida-de!
CATTE: E adevărat ce zice?
BEPPO: Da, flecarelor, da, limbi otrăvite! Checca e o fată de treabă, o fată cinstită.
SGUALDA: Mă bucur de cele ce aud.
CATTE: Fii binecuvîntată! Şi eu mă bucur, verişoară.
SGUALDA: S-o fi dus la han... aşa, de distracţie.
CATTE: Ca să-şi găsească un pic de mîngîiere. Nu-i nimic rău în asta, nu-i aşa?
BEATRICE: Sărăcuţa de ea! Din pricina voastră a leşinat şi era aproape să moară!
ELEONORA: Iar domnul acela a ajutat-o din milă şi a adus-o în han ca să-şi vină în fire.

LELIO: O, da, da, eu sînt protectorul femeilor.

SGUALDA: Scumpe domn, foarte bine aţi făcut... nu mai pot de dragul ei! Ştiţi, e verişoara mea!

CATTE: Sărăcuţa de tine, cît ai mai suferit! Lasă-mă să te sărut, verişoară.

CHECCHINA: Dă-mi pace, cucoană, n-am nevoie de sărutul tău.

SGUALDA: Ei, haide! Hai să ne împăcăm!

CHECCHINA: Plecaţi de-aici, pălăvrăgioaicelor! Nu vreau să mai am de-a face cu voi!

SGUALDA: Ce s-a întîmplat? Eşti supărată?

CATTE: Ia te uită cum se mai fandoseşte!

SGUALDA: Sîntem flecare!

CATTE: Nu vrei să te sărut?

TONI: N-o să mai isprăviţi odată?

PANTALONE: Nu v-aţi săturat încă?

CATTE: Stimată, doamnă mireasă, rămîi cu bine! *(Face cu mîna un gest batjocoritor.)*

CHECCHINA: Smintito!

SGUALDA: O, ia te uită, drăguţa de ea, ce grozăvii mai înşiră! Na! *(Îi dă cu tifla şi apoi pleacă.)*

CHECCHINA: Răutăcioaselor! Mă faceţi să plîng.

BEPPO: Nu, viaţa mea, te rog, nu plînge! Hai, tată-socrule, să intrăm în casă!

SALAMINA: Să mergem. Tu eşti singura mea fiică. Nu sînt sărac, iar casa mea va înflori din nou. Am să fac totul pentru tine.

MUSA: Şi eu, la nuntă, dau acadea multe la tine.

CHECCHINA: Ah, scumpe domnule Acadea, multe lacrimi m-ai mai făcut să vărs.

MUSA: Te rog să ierţi la mine, dar eu nu este vinovat...

BEATRICE: Iartă-mă şi pe mine dacă, fără să vreau, ţi-am căşunat vreun necaz.

ELEONORA: Şi eu, de asemenea, îţi cer iertare.

LELIO: Scumpe doamne, fără să prejudiciez meritele dumneavoastră, pe care vă stimez şi venerez peste măsură, acuma că am învăţat atîtea despre femei,

mă văd obligat să mă retrag și să stau deoparte, ca să scap de preagrațioasele lor pălăvrăgeli.

BEATRICE: Nătărăul, ne-o spune de la obraz!

ELEONORA: I-a venit apa la moară și ne-a plătit-o.

PANTALONE: Haide, să mergem repede în casă!

BEPPO: O, cîte flecăreli!

CHECCHINA: Din cauza acestor pălăvrăgioaice m-am necăjit atîta și am ajuns în pragul deznădejdii. Să nu se mai apropie de mine! Nu vreau să le mai văd pe-aici! Acum, slavă Domnului, sînt mulțumită. Mi-am găsit tatăl, mi-am recîștigat mirele, așa c-o să trăiesc liniștită, în pace. Dacă vrei să viețuiești în tihnă, se cade să te ții departe de flecăreli și să nu pălăvrăgești nici tu, fiindcă numai de la pălăvrăgeli se trage ruina căsniciilor.

Sfîrșitul comediei